

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "

Nr. de Duminică
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Perencu-nica 20.
INSERȚIUNILE
se primesc în adminis-
trație.
Mănușite publice și Loc de-
scribă costă fiecare p. 20 fr.
Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
scimitat 502.

AVIZ!

Aducem la cunoștința tuturor abonaților noștri că la 10 Octomvrie vom începe încasarea abonamentului prin oficiile postale.

Rugăm pe toți aceia cari nu doresc să li-se prezinte chitanța de abonament prin poștă, să binevoiască a ne trimite abonamentul înainte de 10 Octomvrie, pentru a ne cruța cheltueli și muncă de prisos.

Adm. »Tribuna«.

Renașterea rasei latine.

Cine mai frunzărește astăzi strălucita epopee a celui mai semeț neam de corăbieri de odinioară, cine mai desgroapă azi mărirea unui trecut furtunatic, cântat cu neasemănată dragoste de neam de pribeagul *Camoens* în minunata lui *Lusiada*? Veacurile de mărire ce-au intraurit zo ile civilizației omenești par azi o poveste uitată și eroii temerari cari au înfruntat cei dintâi înfricoșatul necunoscut al mărilor ni-se zugrăvesc în închipuire, în colorile fantastice ale mitului.

Epoca de aur ce-a răsărit descendenților lusitani pe urmele unor eroi de proporții legendare ca Bartolomeu Diaz și Vasco de Gama, plutește în trecutul Portugaliei la o înălțime amețitoare, asemenea unui vis dispărut ce nu se va mai înfăptui nici-odată pentru strănepoții falnicului neam portughez de odată.

Acest neam mistuit azi de-atâtea nevoi sociale și economice, a arătat cel dintâi omenirii nesfârșitele drumuri de ape dela un capăt al lumii la celalalt, acest neam latin a descoperit cel dintâi comorile Indiilor și-ale Braziliei împădurite, el a risipit cel dintâi pâcla necunoscutului ce învăluia globul pământesc și a deschis larg drumul propășirii omenești. Pe urmele lui s'a avântat apoi neamul spaniol înălțând și mai sus torța călăuzitoare a geniului latin.

Dar comorile îngremădite din toate unghiurile pământului au răspândit în cele două împărății surori miazmele corupției și ale degenerării, virtuțile s'au stins cu timpul din sufletele acestor două neamuri și ele n'au mai răzbit să fie piept cu vrășmașii cari le-au tăiat cărările cuceririi. Colonile lor întinse peste întreg brăul pământului, dela insulele Ostindiei și până la coastele apusene al Cordillerilor, s'au rupt una câte una, trecând supt alte stăpâniri, în vreme ce țările mame, alunecau tot mai adânc pe pe povârnișul degenerării. Și neamurile ce au stăpânit odată întreaga lume nouă, din mari puteri ce-au fost au ajuns puteri de mâna a doua, fără nici o înrăurire însemnată în istoria universală, sleite și robite de curente reacționare, cufundate în ignoranță și mizerie și exploatare de puterea monarhică a unor dinastii de-un epicureism pervers.

Spania și Portugalia sânt de multă vreme ramurile vestejite ale stejarului latin și halul în care au ajuns e argumentul predilect

al celor ce prevestesc degenerarea din ce în ce mai amenințătoare a rasei latine.

Și avea toată aparența de adevăr profecția aceasta sinistă a sociologilor slavi și germani, căci în fața stărilor culturale și economice din peninsula pireneică, se risipea și optimismul nostru de popoare înfrățite. Căci cum am putea scuza oare analfabetismul îngrozitor din Portugalia, care e o țară așezată în largul circulației mondiale; locuitorii ei sânt stăpâniți de inclinațiile atavice ale pribegirii prin lumea mare și în fața lor stau deschise drumurile de ape spre toate focarele civilizației moderne. Numărul așezămintelor de învățătură în Portugalia e apoi proporțional cu numărul populației, porturile îi sânt din cele mai înfloritoare și miile de vapoare ce ancorează în aceste porturi varsă un mare număr de vizitatori străini, cari îi fac o vie circulație economică. Va fi ei vinovat de aceasta jalnică stare de incultură și absolutismul monarhic dimpreună cu cortelul său de instituții clericale, trebuie să recunoaștem însă și caracterul ei simptomatic.

Dar iată că de câteva zile o veste minunată ne-a venit din bolnava țară suroră Portugalia și vestea aceasta a străbătut fulgerătoare lumea întreagă, trezind pretutindeni ecoul unei bucurii universale: Portugalia și-a scuturat jugul monarhic și a proclamat republică democrată ca formă de stat pentru viitorul ei. Legile eterne și nepătruuse ale vitalității latine au smuls din sufletul poporului portughez energii nebănuite și l-au pornit pe o nouă cale de în-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Societatea teatrală, ilustrul Vecerdea și subsemnatul.

— O chestiune de competență. —

Când, într'un folleton recent, am amintit de numele domnului Vecerdea, marele vister al societății de teatru, de sigur nu am avut ticăloasa intenție să fac celebru un nume obscur, nici să-mi măsoz virtuțile cu ale acestui domn. Dsa a venit în discuție mai mult prin tangență și prin capriciul aceluia principiu, care ne obligă, pe toți căli ne îndeletnicim cu presa, să studiem competența fiecărui om, când acesta cutează să desvolte vre o activitate publică.

Ca particular, sau ca »om privat« di Vecerdeas, firește, nici nu există pentru noi și nu are, prin urmare, nici o însemnătate. Dacă nu mă înșel, viața dsale se strecoară după tipicul cunoscut al perfectului burghez: se naște, parvine, taie cupoane, face socoteli și — moare, fără nici o urmă. Este aceasta o viață de șablon și de formule fixe, ca funcțiunea ori cărel mașini. Iar câtă vreme cu mașina aceasta nu mă găsesc în conflict de interese, nici în comunitate de gândire, omul în sine nu mă privește. Eu prin Topârcea n'am umblat și nu pot fi deci bănuit, că m'ar interesa cumva atmosfera distinsă, sau atmosfera adânc banală, din jurul ilustrului persoane cu pricina.

Ah, dar lucrurile se schimbă, îndată ce di Vecerdea părăsește, trufaș, culbul său modest și ano-

nim și intră în lupta deschisă. Aici se cade numai decât să-l întreb de parolă: cine ești, ce vrei, cum te încumești? Când cineva lasă la larg, și cauzi mai întâi însușirile și li certi biletul de legitimație. Omul care încearcă să scrie, să dea sfaturi, să mustre pe alții și să-și dea sieși aere și poze arogante uneori, nu mai este al său, căci aparține opiniei publice. Și nu eu, sau altul mai bun decât mine, dar cel din urmă ziarist este în drept a se ocupa de manifestările celui ești la lumină, a-l destrăma gândirea fir cu fir, a-l cântări tiparul cuvânt de cuvânt, și a-i spune adevărul.

Iar eu nu am făcut altfel cu di Vecerdea. Neapărat, dacă scrisul meu a fost mai ironic, vina nu este a mea. Când e vorba de di Vecerdea e greu să nu scrii satiră. Ideia însăș ca d sa să se pronunțe cu autoritate în materie culturală este bizară. Contrastul însuș între acest om, sătul până la limită și între naștinea atât de subtilă și de abstractă a culturei, e prea extraordinar, încât gluma nu se poate stavili și cuvântul meu nu-și poate păstra toată gravitatea de curcan umflat, cum ș'o păstrează de obicei bravul îndrumător. Am zîmbit deci; și iată-l, pe leul rănit dela poalele Tâmpel, trimițându mi un răcnet prin »Orzeta«.

Bine. Să discutăm dar înainte. Eu mi subțire, mai senin, mai modest, pe cum mi-se cuvine, iar dânsul mai brutal, mai grosolan, mai din topor, pe cum li este făptura.

Să reconstituim materia discutată.

Un om, care în viața noastră publică n'a avut nici un rol conducător, un om care reușește cel mult să aibă un rolșor în obscurele culise ale

politice de administrație bisericească din suburbiile Brașovului, ajunge, prin jocul întâmplărilor, să ocupe la Societatea noastră teatrală un post de casier. Postul acesta, pe cum știți, este onorific și l'ar putea ocupa orice copist dela succursala Albinei, căci nu cere nici înalte calități financiare, nici o specială putere de combinație metafizică, pentru a-l putea îndeplini. Dar iată, d-lui Vecerdea li s'a părut ceva grozav și li s'a năzărit, că acum d sa, care n'a pluit niciodată sub orizonturi mai largi, înseamnă ceva mai mult ca înainte, că este acum o făclie, dacă nu chiar un candelabru, în teatrul românesc.

Cu condeiul noduros, obicinuit să scrie numai cifre arabe, cu stilul barbar al protozoalelor sinoadelor din Schei, cu oribila logică a inteligențelor deslănate, d-sa lasă în vileag cu un »articlu«, în care însă nu se mărginește la »reportul« său anual, ci trece în dementul străin al idelilor, dă lecții ziarelor noastre în materie de artă și comite diverse sfătoșenii. El bine, intrarea asta a dlui Vecerdea pe tărâmul frumosului literar și estetic se aseamănă exact cu intrarea unul urs lătos într'o grădină cu flori, pe care o profanează, tăvălindu-se peste straturi.

Și văzând această profanare, am zis noi în »Tribuna«:

»Să avem iertare, dar la mijloc este o mică și regretabilă confuziune. Una este să fi om de treabă și membru plătit al unei societăți culturale și alta să ai talent de a îmbrățișa problema culturală însăș. Pe cum văd, la noi se confundă adeseori aceste două atribuții și oameni fără vocațiune se amestecă cu drag în chestiuni, cari sânt pentru dânsii castele din Spania, iar d-sa-ici

florire ce se pierde într'un viitor mândru și fericit. Republica este o reformă politică în care se întrupează ideea dreptului nefărmurit al națiunii de ași hotări singură soarta; ea face cu neputință existența privilegiilor, distruge distincțiunile moștenite și spulberă influența marelui capital și a birocrăției. Renașterea neamului portughez se va săvârși în cadrele unor așezăminte liberale și democratice, cari se vor înălța luminoase pe ruinele sistemului monarhic.

Și cine știe dacă nu se va scutura din starea de amorteală și semeția nobilă a Spaniei pentru a-și lua un avânt falnic de renaștere redând strălucirea ce a cheltuit atâta vreme din gloriola rasei latine. Ea dă tocmai acum cele mai evidente semne de trezire și poate nu vor trece decenii până ca masele mari ale populației să fie pe deplin cucerite de curentul renașterii.

Și în vreme ce geniul francez și italian vor ține mereu recordul în înălțimile orbitoare ale civilizației moderne — reținând din cenușa decăderii lui, ca paserea divină Phoenix, geniul popoarelor din Hispania, deodată cu sborul celui românesc se va avânta iarăși biruitor și veșnic în slava admirației universale.

Urcarea contingentului recruților. Consiliul comun de miniștri care s'a întrunit ieri în Viena s'a ocupat cu chestiunile militare și, înalte de toate, cu introducerea serviciului de 2 ani și urcarea contingentului recruților. Până acum s'a hotărât în principiu urcarea contingentului, fără să se fixeze numărul cu cât are să se urce.

Deschiderea delegațiilor va avea loc la 13 Octomvre în Hofburgul din Viena prin Maj. Sa. Aceiaș zi după amiază își va face expozeul și ministrul de externe contele Aehrenthal.

Congregația comitatului Târnava mică. În 14 Octomvre 1910 la orele 9 a. m. se va ține adunarea ordinară a congregațiunii comi-

tatului Târnavei-mici. Partidul național român are să dezvolte cu ocaziunea aceasta o activitate intensivă. Afară de multe obiecte importante dela ordinea de zi, se va face o interpelație de către avocatul Dr. Cornel Boilea, în chestia persecuțiilor Românilor în urma alegerilor parlamentare. Atât membrii români ai congregațiunii, cât și alți fruntași români, sânt rugați, ca să se prezinte în ziua adunării în Diciosânmărtin spre a da dovadă de solidaritatea națională și comunitatea noastră de interese.

Dela prezidiul partidului național român pentru comitatul Târnavei mici *Simion Călușiu*, președinte. *Dr. Romul Boila*, secretar.

Ecoul ce a trezit panegiricul contelei Tisza în Viena. Dupăcum era de prevăzută vorbirea de ieri dela Arad a contelei Tisza, a provocat vii resentimente în cercurile politice din Viena. Ziarele cele mai dinastice, în primul rând atinse de apoteoza ce s'a încumetat să facă contele Tisza martirilor din 1849, sânt dupăcum era firesc, ziarele socialiștilor creștini. *Reichspost* spune că vorbirea lui Tisza nu e decât o artificială operă de oratorie. *Vaterland* e mai categoric și-i face o meritată lecție, scriind între altele:

— A fost un lucru foarte firesc, că *cel mai periculosi șefi ai rebelilor*, a trebuit să fie amuțit. În chipul acesta au devenit generali rebeli martiri faimoși dela Arad. Energia lui Haynau a întâmpinat atunci laude generale în toată monarchia. Când, mai târziu, Haynau a fost la Viena, mulțimea filo-maghiară, instigată, l-a insultat. Împăratul Francisc Iosif l-a tălmăcit moșneagului insultat condoleanțele sale într'o scrisoare particulară. Dar azi șeful partidului guvernamental ungar, în înțelegere cu primul ministru, se închină generalilor rebeli cari și-au călcat jurământul și credința către dinastie.

Audiența ministrului Lukács. Din Viena se anunță: Ministrul finanțe, Ladislau Lukács a prezintat azi monarhului spre sancționare prealabilă proiectul de buget pentru 1911.

rezultă acea superficialitate, acel gol de simțire, cari se dau la iveală în tendințele lor...»

Atât am spus în »Tribuna« și aceasta înseamnă că există un principiu al selecțiunii forțelor. Societatea omenească nu este o rasă porcină, pe care o conduci numai cu grăunțe. Progresele se realizează numai alegându-ți povăzitorii în mod nimerit. Iar obscuranții și indigeștii intelectuali trebuie reduși la marginile lor și să li se mai controleze ambițiile nepuțincoase.

Și am mai atins în folletonul meu o chestiune de detaliu. În »articlu« său faimos, dl Vecerdeea făcuse o șarjă absurdă în potriua acelor ziare și ziaristi dela noi, cari își luaseră voia să fie mai puțin îngăduitoare cu succesele lente ale societății teatrului și unele chiar să solicite întrebunțarea unei părți a fondului pentru întemeierea directă a unei clădiri de teatru. Printre aceste ziare era și »Țara Noastră« cu articole similare, pe cari nu știu cine le-a scris, dar cu al căror conținut m'am identificat desigur. Mai ales pe scriitorii dela ziarul din urmă nemilosul vistier îi tractează drept »niște contrari anonimi și ignoranți, cari nici nu sânt măcar membri ai societății«.

Mă rog, este cuvincios să vorbească cineva în tonul acesta despre ziaristi noștri, cari, contrar dlui Vecerdeea, sânt niște ființe cugetătoare? Este de competența dlui Vecerdeea să restrângă libertatea de gândire și de discuție a ziarelor într'o materie, în care modestia d-sale în nici un caz nu poate spune cuvântul din urmă? Este un om deștept acela, care te numește »contrar ig-

norant«, fiindcă soliciți, de pildă, întemeierea unui teatru într'un timp, când publiciștii maghiari dela »Pester Lloyd«, în frunte cu Balogh, ne batjocoresc, că noi, Români, n'am reușit să avem în Ungaria un singur teatru!? Iar despre geniala teorie vecerdiană, susținută din nou în »Gazeta«, că fără să fi plătit taxa de membru, n'ai voie să discuți asupra trebuințelor societății, ce să zicem? Urmează de-aici oare, că dacă ești membru și plătești taxa, ai numai decât dreptul să spui toate prostiile din lume? Adevărat, că dl Vecerdeea vorbește pare-că ar contribui cu cotizații îndoite, dar cui îi folosește?

Iată eu, fără să o știe dl Vecerdeea, așa »contrar ignorant« cum îi place să mă socotească, am fost de folos societății de teatru și competența de a mă ocupa de soarta ei mi-a acordat-o însuș comitetul ei. Dacă năbădăiosul nostru vistier va frunzări prin »Anuarul« societății de teatru din 1903—1904, va găsi acolo vre-o două-prezece pagini de tipar, iscălite de mine și scrise la rugarea comitetului de-atunci. Sânt o modestă contribuție la partea literară în activitatea comitetului acelei societăți și secretarului societății, dl Blaga, îi poate da convenitele deslușiri în această privință.

Ma încet deci cu competența de vistier, când existența d-sale în această societate nu te costă nici o sfoțare intelectuală!

Aceste sânt opiniile mele și, pe cum văd din »O Intimpinare« a d-lui Vecerdeea, apărută în »Gazeta« amicului Samurache, d-sa se simte insultat și amenințat.

„Părerii libere“.

În firul discuțiilor culturale cari atât de frumos să desfășură în coloanele »Tribunei« s'a remarcat în anii trecuți influența culturalei maghiare asupra tinerimei române și peste tot răceala ei față de cultura română. Discuțiunea aceasta a avut darul să deschidă ochii multora. S'a început cercetarea cursurilor din Valeni și alte multe manifestațiuni de viață culturală în sinul tinerimei. Dar nici aceasta mișcare n'a dumerit lumea, că nu sânt atâtea forțe câte reclamă trebuințele noastre de muncă în ogorul culturai naționale. Ne simțim încă tot staționari în lipsa puterilor suficiente de muncă.

A venit însă ca o mană cerească dorul pozitiv al tinerimei de a-și lua partea sa în lupta de existență a neamului românesc și »Tribuna« consecventă direcțiunii sale culturale a primit cu brațe deosebite libera discuțiune a interesantului subiect, iar Iacumul public urma cu interes frumoasa discuțiune, până când a ajuns la punctul personal, la »coardele simțitoare« din Nr. 203 ale »Tribunei«, în care cu cruzime se disqualifică președinții partidului național și a primei noastre asociațiuni culturale.

Acelea președinții sânt puse din încrederea obștei românești și până când stau la locul lor din aceea încredere trebuie să fie și respectate. Aceasta o aduce cu sine disciplina și bunele moravuri cari obligă și pe tineri.

Pe lângă aceste președinții, încap bine muncitorii mărunți și mari până îi va crește Dumnezeu și munca lor și pe dâșii precum a crescut și fără de scaune prezidiale pe Goethe, Bismarck și Bebel, invocat de autorul, »părerilor libere«, că doar Wilhelm I. sub care s'a făcut marele Bismarck și marea Germanie de astăzi încă n'a fost mai teafăr decât bătrânii noștri președinți de astăzi.

Vom face mai întâi o constatare. Discuția asupra calităților de cugetare ale cuiua nu poate constitui o insultă. Când cineva, ca dl Vecerdeea, afirmă lucruri, cari îi pun inteligența într'o lumină îndolelnică și când altcineva, cum sânt eu, vine și arată cu degetul aceasta infirmitate, de ce vinovatul să crede insultat? Când și se poate dovedi cu propriul tău trecut, cu spoliata ta de cultură, cu propriile tale cuvinte că nu ești indicat pentru un rol cultural, de ce ai socoti-o ca un prejudiciu adus onoarei tale? Ce are a face viața individuală, pe care n'o atinge decât un om brutal, cu viața publică?

Și cu toate astea dl Vecerdeea, în răspunsul desperat, ce mi-l dă, mă amenință cu desvâlțiri asupra valorii mele »morale și sociale.« Fiecare, după cum îl taie capul. Viața mea morală și socială desigur nu va arunca o lumină mai favorabilă asupra rostului dlui Vecerdeea pe acest pământ. Dar să mă creadă dl Vecerdeea, că aceasta viață a mea este o carte deschisă și dau voie fiecăruia să citească în ea, căci nimic neinteresant, nimic plicticos și monoton, cu atât mai puțin ceva umilitor nu va găsi întrânsa. Eu însă nu voi deschide cartea neagră a d-sale, căci nu e nimic mai respingător ca urmărirea vieții sârbede a un tip fără simțire. Și de altfel ce-aș mai și căuta în cartea vieții d sale morale, când știu din capul locului că două frumoase însușiri nu le-aș găsi în socoteala d-lui Vecerdeea: o inteligență aleasă și bunul simț cuvenit pentru un rol mai pronunțat în viața noastră publică.

Il. Chendi.

Nu organizația ne face mari, precum tânărul nostru amic o recunoaște, ci personalitățile mari. Aceste personalități mari se fac ele de sine prin munca lor. Uite cum se făcu Vlaicu, ori a vroit funcționarul înalt ori ba, el a sburat peste epoetele de aur și scaunele prezidiale ale consiliilor înalte.

Sburați și voi și cuceriți atmosfera vieții noastre naționale, dar cinstiți bătrânețele. Cultura încă n'a trecut peste acest simț etic și cine trece peste această punte nu mai reprezintă cultura.

Senior.

Scrisori din București.

Moartea lui N. Volenti. — Un mare faliment. — Infamie corespondenților din Budapesta. — Cazuri de holeră. — Serbările dela Iași.

București, 22 Septembrie v.

Tocmai azi, când se împlinște un an dela moartea gingașului poet Gheorghe din Moldova, sosește știrea că la Iași a încetat din viață un alt scriitor de seamă, Nicolae Volenti, una dintre cele mai cunoscute și mai simpatice figuri din capitala Moldovei.

Nicolae Volenti s'a născut la Galați, în 17 Iunie 1857. Studiile și le-a făcut la Paris, unde a absolvit cursurile juridice. Întors în țară a fost numit în magistratură, funcționând în diferite orașe ca procuror și judecător. La 1880 este numit la Iași, unde rămâne până la sfârșitul vieții sale. Dacă în magistratură a făcut o carieră strălucită, Volenti și a câștigat și în literatură un nume destul de prețios. A fost unul dintre întemeietorii Junimii literare, publicând vreme îndelungată în »Convorbiri« versuri lirice apreciate de toți cunoscătorii în ale litereturii. Genul de poezie care l-a cultivat mai mult, a fost pastelul, pe care Alexandru I a cultivat de asemenea cu multă predilecție.

N. Volenti era un bărbat de o cultură vastă. Profund cunoscător al literaturii dramatice, ca membru în comitetul teatral din Iași, el a contribuit mult la răspândirea în public a gustului pentru teatru. Versurile lui au apărut în trei volume intitulate »Poesii«, »Câteva strofe« și »Câteva versuri«. Cu dezvoltarea, pe care a luat-o în timpul din urmă literatura noastră, era foarte firesc ca aceste versuri să nu aibă răsunet, pe care prietenii literari ai defunctului ar fi dorit să l' aibă.

În timpul din urmă, bătrân, obosit și suferind, poetul trăia foarte retras. Moartea a venit să-l curme firul vieții tocmai acum, când se împlinște un an dela moartea celui alt poet ieșan, Gheorghe din Moldova. În mormântarea se face Joi după amiază.

După cum se știe, marile firme de export din Anglia și Franța speriate de marele număr de falimente al firmelor evreești din Iași, au anunțat că nu vor mai credita nimica negustorilor ieșeni. Se credea că lecția dată va avea efect asupra acestor oameni și ei vor renunța la dorul de a se îmbogăți cât mai repede, chiar cu rizicul de a-și păta numele. Cazul recent al firmei Schnürer ne dovedește însă că nici pe departe acești oameni n'au renunțat la dorul de a compromite comerțul țării.

Casa de manufactură Schnürer era una dintre cele mai vechi firme din Iași. Pasivul ei se urcă la suma de un milion și o sută de mil de lei. Unul dintre proprietarii firmei, anume Emanuel Schnürer a dispărut, fără a i-se putea da de urmă.

Corespondenții din Budapesta ai ziarelor bucureștine n'au putut lăsa neexploatat faptul că Octavian Goga a plecat într-o călătorie mai lungă în Anglia. »Tribuna« a anunțat această plecare încă din săptămâna trecută. Era vorba de o simplă călătorie de studii, precum și de întoarcerea vizitei pe care Scotus Viator a făcut-o anul trecut poetului nostru. Astăzi însă iată ce telegramă din Budapesta publică un ziar de dimineața:

»Ziarul »Tribuna« de aici, anunță că Octavian Goga pleacă la Dresda și de aci în Anglia și Scoția, unde va vizita pe publicistul Scotus Viator.

Apoi Goga se va duce la toate zările engleze mai de seamă, spre ale informa asupra tristei stări a naționalităților din Ungaria.

Tendențiositatea rindurilor din urmă este evidentă. Schreimoritz s'a grăbit și i a succes să strecoare infamia mai întâi în zărele din România, pentru ca apoi, cu atât mai ușor să le fie zărele unguerești să înceapă campania în contra »vânzătorului de patrie«. Un argument mai mult pe seama procurorilor, cari într'un eventual proces, vor ști să se folosească așa de bine de faptul că poetul s'a dus la toate zările engleze spre ale informa asupra tristei stări a naționalităților.

Ori care ar fi rostul călătoriei lui Goga, zărele din București ar trebui să înțeleagă ce trebuie și ce nu trebuie scris. Iar pe urzitorii din Budapesta ai informațiilor ar trebui să-i îndrume odată la ordine. Să nu fașifice o știre, care se știe la București încă de Duminecă. Dar, ce să le faci? »Corespondenți speciali nu-s?«

Admiratorii și prietenii lui Vlaicu sânt încă sub impresia frumoaselor rânduri pe cari Goga le-a scris despre primul aviator român. De altfel, spre bucuria noastră a tuturor, succesele lui Vlaicu au fost recunoscute de toată lumea. Ministerul de război a înștiințat pe ingeniosul inventator că-i va cumpăra aparatul pentru campania aerostatică română.

La actualele manevre, cari se fac în jurul orașului Slatina, Inginerul Vlaicu a fost însărcinat a lua parte și a face câteva ascensiuni de recunoștere în momentul când trupele se vor apropia de Ol. Aparatul a fost transportat astăzi cu trenul militar la Slatina.

Telegramele de astăzi au anunțat un nou caz de holeră. La Tulcea a încetat din viață lucrătorul Simion Ștefan, care la zilele din urmă, grație stăruințelor depuse de medici, se părea că merge spre bine. Tot din Tulcea se anunță că alt caz de holeră s'ar fi ivit la Chila Veche. Microbul a fost adus de călătorii din Rusia. Date fiind aceste cazuri, s'au luat noul dispoziții față de vasele rusești, cari vin pe Prut. Astfel personalul de pe aceste vase nu va putea debarca pe țărmul românesc, decât la punctele Brînza, Valeni și Slobozia. În ce privește șlepurile acestea nu vor avea voie să staționeze pe malul românesc.

Serbările jubilarie ale Universității din Iași, cari din cauza pericolului holerei au fost amânate pentru luna lui Maiu, promit a fi cât se poate de frumoase. După dorința exprimată de M. Sa Regele, aceste serbări se vor începe în ziua de 10 Maiu și vor dura șase zile. După serbări, oaspeții sosiți din străinătate vor face mai multe excursiuni la localitățile istorice din țară. La serbări din partea Universității din Sofia va lua parte profesorul Azura. Universitatea din Viena va fi reprezentată prin dl Dr. Heinrich Svoboda, care pe primăvară a fost la București, unde a ținut câteva conferințe. Din partea rectorului universității din Geneva profesorul Ieșeni au primit următoarea scrisoare:

»Universitatea din Iași urmează să și sărbătorească al 50-lea an dela întemeierea ei.

Sora ei mai mare, universitatea din Geneva, profită de prilejul acesta spre a-i împărtăși toată

bucuria ce o încearcă, asociindu-se la serbările cari vor comemora primul ei jubileu.

Rectorul și Senatul nostru sânt cu atât mai mult datorii a trimite universității din Iași salutul și urările de bine, cu cât universitatea din Geneva a numărat adesea printre studenții ei și numără încă cetățeni români.

De mulți ani încă legăturile universitare s'au întemeiat între Geneva și România.

Aceste relații au fost cimentate pe stâncile neclintite ale studiilor superioare.

Ele au avut drept rezultat o temelnică apropiere sufletească între amândouă țările.

Universitatea din Geneva felicită viu pe universitatea din Iași de progresele ce a realizat în vremea acestei jumătăți de veac de existență.

Acestea sânt chează temelnică pentru viitoarea ei propășire.

Să-lut universitatea din Iași, să trăiască și niciodată să nu înceteze de a răspândi în jurul lumina științei. Rector, E. Monté. Coresp.

Teatrul Național din Craiova.

De C. Ș. Făgețel.

Ultimii ani de frământare culturală nu puteau să lase chestiunea, teatrelor naționale, nediscuțată. Pornind dela gazetele cari până aci se mulțumeau de a arăta numai interpretarea piesei jucată și ajungând până la scriitorii cari nu fuseseră niciodată consultați, deși erau cei mai în măsură ași da cuvântul, și chiar până în parlamentul discuțiunilor politice, rolul pe care-l joacă o asemenea instituție într'un stat, a fost disecat până în cele mai mici amănunte.

Teatrul Național înainte de toate, trebuie să fie un lăcaș de cultură și de edificare sufletească, având anumite îndatoriri față de sufletul nostru, îndatoriri de ordin național ci nu sub pretextul că se face artă pentru artă, să reprezinte piese în care pornografia se lăfăie în fiecare cuvânt, piese cari lingușesc și gâdilă toate patimile acelorora, a căror viață simte nevoia unei vecinice exaltări.

Într-o piesă, prin urmare, trebuie să găsești o problemă mai serioasă și mai înaltă, căci nimicurile ușoare nu adaugă nimic curat și nimic senin sufletului nostru, ci face din Teatrul Național un local de distracții josnice, unde gluma și vorbele cu două înțelesuri stărnesc râsul desmățat al matroanelor de elită, amestecat cu râsul desmățat al domnișoarelor și mai mari și mai mărunte, din sufletul cărora a sburat orice stială feciorelnică și orice simț de pudicitate.

O instituție cum e Teatrul Național nu trebuie să dezerteze dela adevăratele ei îndatoriri, în paguba sufletului și vieții noastre naționale.

Un autor nu trebuie învinuit de tendința plesei, adăogându-se că tendința coboară arta, care trebuie să urmărească numai și numai realizarea frumosului pur.

Ibsen a fost un mare artist cu toate că nu a făcut artă pentru artă. El a fost un predicator cărui arta ia slujit pentru răspândirea adevărilor edificatoare, ținând totdeauna la purificarea și primenirea sufletească a societății în care a trăit.

După vijelioasa ciocnire dela 13 Martie 1906, când studențimea conștientă de chemarea ei, a oprit în potruva tuturor forțelor polițienești, o societate alcătuită din acea clasă înaltă, care a desprețuit întotdeauna sufletul și graul românesc, să joace pe scena primului nostru Teatru național într-o limbă străină, opinia publică s'a pus în gardă și a cerut statornic și cu toată energiă, dărîmarea vechiului regim autocratic. În parlament s'a auzit glasul celui mai învățat deputat, al profesorului N. Iorga. Și deodată lucrurile s'au schim-

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Székely și Réti** din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

bat. S'au schimbat pentru că o cerea demnitatea noastră națională, tradiția și sufletul nostru.

Mișcările repezi au darul, de multeori, să pregătească lucruri mai trainice și mai serioase, decât mișcările și focurile, măsurate prea mult și prea în amănunțime.

Dar dacă în București, unde stăpânește o intensă viață culturală, și unde o anumită sectă de semidocti nu pot răsbate ca ușurință, în provincie se întâmplă cu totul altfel. Craiova avusese norocul să zibă un director de teatru mulțumitor, dl Gr. Gabrilescu cunoscut, înainte de toate, ca un iscusit artist și ca profesor al conservatorului din Iași, întronase, la Teatrul Național, un spirit de ordine și de disciplină. Căderea partidului conservator și venirea celui liberal la putere, aduce în fruntea T. N. pe un politician care a oferit un spectacol de tristă aducere aminte, unde ambiția vanitosului împreună cu cea mai intolerabilă analfabetie și cu cea mai totală lipsă de bun simț și gospodărie formează trinitatea unei guvernări de pașnică și stupidă mentalitate.

Angajări nesocotite, risipirea unui fond de rezervă strâns cu multă trudă, facerea de noi împrumuturi, fără măcar de a se plăti ratele datorilor trecute — ceea ce are de rezultat scoaterea teatrului în vânzare — oprirea lefurilor bleșilor artiștilor cari muncesc cu toată căldura și sufletul lor, închiderea teatrului pentru *baluri mascate*, unde grățiile tuturor cocotelor de chantane erau învățate în costumele artistelor, ală ce ne-a dat o numire făcută pentru menținerea armonii în sânul partidului.

În asemenea împrejurări este chemat în fruntea Teatrului dl Al. G. Oțeanu.

Programul dat la iveală, care cuprinde și întreg repertoriul, se deschide printr-o prefață a directorului din care reproducem:

»Am considerat totdeauna teatru ca o instituție în care, pe lângă graul românesc, să se cultive sufletul, să se înalțe moralul și publicul, după ce a plecat dela spectacol, să nu uite ce a auzit și ce a văzut, să nu i se șteargă impresiile odată cu cea din urmă cădere a corinței, ci din contră, în urmă chiar, să-și pună mîntea la contribuție, pentru a ieși din dilema în care adeseori îl pune felul dezlegării ce să dea atâtor chestiuni sociale aduse pe scenă, scrutându-și de multe ori conștiința și servindu-i în viață — ca exemple de urmat — învățăturile și poveștile puse de marii autori dramatici — adânci cercetători și luminați cunoscători ai atâtor probleme sociale — în gura unor artiști culti și talentați.

— »Cât nu devine omul mai bun, mai generos, mai îngăduitor, după ce a gustat un spectacol ales, în care virtutea să ia la întrecere cu bunătatea, generozitatea cu devotamentul, iar dragostea de dreptate și adevăr, la luptă crâncenă cu minciuna și calomnia.

Urmează apoi făgăduinți frumoase pe care socotim că nici o altă împrejurare nu va veni să tulbure gândul, dragostea de muncă și energia celui ce vrea să dovedească că poate și știe să muncească.

Cum va lucra noul director vom spune când se va începe stagiunea. Deocamdată ne mărginim a ne mulțumi cu un bogat repertoriu, din care totuși ar fi putut lipsi traducerea jidanului dela »Adevărul« — titlul unei piese este tradus: *Goana? torțelor* — acelea a'e lui V. Schintee-Finchelestein — ba chiar și ale profesorului Schroff, care a stălcit frumusețea unor admirabile bucăți românești, traduse în nemțește.

După sigure informații mai putem spune că actualul director dovedește că posedă însușirile unui bun gospodar cerace, de sigur, nu poate decât să bucure pe oricine

Recrutările făcute între personalul artiștilor ne aduce, între alții, pe scenă, pe doamnele Aristizza Romanescu și Alice Sturdza pe domniile Const. Radovici și C. Mărculescu al căror talent, cunoscut în deobște, în cercurile românești prezintă o garanție de serioasă hărnicie, și disciplină.

Revoluția din Portugalia.

— Fuga Regelui. —

Noul guvern republican s'a constituit sub președinția lui Teofil Braga și a comunicat ministerelor de externe ale marilor puteri proclamarea republicei. Trecerea dela regat la republică s'a făcut fără multă vărsare de sânge. A fost mai mare sgomotul și spaima, decât turburările. Trupele republicane nici n'ar fi avut împotriva cui să lupte, căci afară de poliție și câteva batalioane de infanterie întreaga armată a sprijinit mișcarea revoluționară. Și trupele credincioase monarhiei au trecut apoi îndată în tabăra republicană.

Astăzi se știe acum cu pozitivitate că proclamarea republicei a fost plănuită de mult. Se pare chiar că despre revoluția plănuită au avut cunoștință și câteva dintre marile puteri. În orice caz, recunoașterea republicei noi nu va întâmpina greutăți la nici una dintre marile puteri. Interesele particulare ale dinastiilor nu mai pot provoca intervenții armate. Cel mult se vor face intervenții în interesul liberării Regelui și a familiei Regale. Anglia de pe acum e hotărâtă să recunoască noua formă de stat și pilda ei va fi urmată de celelalte state.

O influență directă nu va avea proclamarea republicei decât asupra Spaniei, ai cărei republicani — mai puțini la număr decât republicanii portughezi și lipsiți de sprijinul presei — au întreținut legături strânse cu revoluționarii din Portugalia. Evenimentele din Lisabona vor trage, fără îndoială, cu greutate mare în cumpăna hotărârilor din Madrid și vor întări guvernul actual spaniol în hotărârea sa de a căuta să potolească nemulțămirea generală prin introducerea de reforme radicale.

În ce privește soarta Regelui și a familiei sale, noul guvern republican garantează viața și averea ei. Despre Regina-mamă se știe că s'a refugiat pe un vapor englez. În ce privește pe Regele, nu se știe cu siguranță unde se află, dar viața lui nu e în primejdie. E prea marea bucuria că țara a scăpat de sub oblăduirea unei cărmuiri destrăbălate, decât să se murdărească învingerea aceasta cu un omor politic.

Cauzele revoluției.

După cât anunță o telegramă din Madrid cauza revoluției a fost în primul rând, că guvernul nu a putut aranja avansurile pe cari guvernele de mai înainte le anticipaseră curții și aceste cheltuieli necumplitate ale regelui, cari nu mai aveau sfârșit deschilibraseră în mod simțitor bugetul țării. Comisia cenzurătoare a camerei a constatat că regelui i s'au anticipat cu totul cincizecișnouă milioane franci. După cenzurarea acestor socoteli parlamentul hotărîse ca pe încetul să scoată suma arătată din lista civilă. Dar lucrul acesta a rămas numai pe hârtie, căci puțin mai târziu lista civilă a fost de nou îngrunată. Pe socoteala acestei manopere s'a pornit apoi agitația nestăvilă contra regelui și a familiei sale.

Regele știa lucrul acesta și înainta fatalcește, apropiindu-se mereu de perzare. O singură clipă de trezire a avut totuși, căci după cum anunța »Echó de Paris« din Londra, ministrul plenipotențiar portughez a primit telegramă foarte neliniștitoare dela rege, pe urma căreia ambasadorul a cerut de urgență guvernului englez să trimită

câteva bastimente la Lisabona, cari la caz de necondiționată nevoie să apere pe rege și familia sa.

Se vede însă că trezirea regelui a fost prea târzie căci vasele engleze încă nu ajunseseră și între în apele portugheze și revoluția a și izbucnit.

Izbucnirea revoluției.

Luni în sala palatului Necesitades se dăse o serată în cinstea lui Fonseca, președintele Braziliei, care abea ce sosise în oraș cu vaporul San-Paolo. La primirea lui luase parte un mare număr de seniori cari veniseră în capitală din toate părțile țării. La serata aranjată în cinstea președintelui era reprezentat întreg guvernul și toți șefii partidelor parlamentare. Era de față însuși regele care discuta cu o aparentă nepăsătoare și veselă, dovedind o atenție deosebită față de dușmanii săi de moarte. Ea de admirat sângele rece al regelui care sta la masă întrețesând discuții chiar cu cei cari pregăteau pe ascuns să dea lovitura de stat. Poliția încă nu știa nimic despre evenimentele ce vor să urmeze.

Revoluția era organizată de Alfonso Costa și afară de șefii partidului republican și comitetul revoluționar, nimeni nu-i cunoștea tainele, doar câțiva ofițeri superiori dela marină și de pe uscat. Marți la amiază schimbându-se garda trupele au ieșit dela palat, ca și când ar merge în recunoaștere. De fapt însă acestea fuseseră semnalate să înceapă revoluția și pe căi lăstărnice s'au apropiat de palatul Necesitades. După amiază de pe bordul încrucșătorului Adam Astor s'a răsunat o bubuitură de tun, pe urmă i-au răspuns altele de pe vaporul San Rafael. Acesta a fost semnalul luptei. Locuitorii nici nu se desmeteciseră de groaznica surprinsă când din cazarma de artilerie a eșit în galop un regiment de ostași și au luat-o spre palat încunjurându-l într-o clipă. Două regimente de infanterie s'au înșiruit în linie de bătae și la spatele lor pândeau gurile întunecate ale tunurilor cari erau în dreptate asupra fereștilor dinspre port a palatului Necesitades. Se auzea răsbubuit de tunuri care cutremura depărtările și în grădine și pe coprișul palatului cădeau giulețele grele distrugând și aprinzând ce le cădea în cale. Lumea alerga înspăimântată în portul dela Capo-Blanco și aici au văzut că izbucnise revoluția.

Aerul era îmblesit de fum și de mirosul fierbil de pușcă iar supt acesta se ascundea tragedia unui rege, care abia începuse să și ispășească păcatul unei întregi vieți nesocotite.

Miercuri dimineața tunurile amușiseră, pe străzi se mai auzea răpăitul puștilor în lupta dintre trupele rămase credincioase și dintre revoluționari. În cursul însă s'au alăturat cu toții la cei din urmă și s'au retras în cazărmi. Tunurile vapoarelor de război salteau cu salve apariția fiecărui drapel republican pe edificiile publice. Tragedia cruntă era pe sfârșite. Pe străzi se mișca greoaie lumea imensă, pe dinaintea primăriei nu mai puteai trece din cauza lor. Pe balconul edificiului au ieșit mai mulți deputați republicani, cari au vorbit poporului și au proclamat republica.

Președintele noului cabinet a adresat armatei un manifest, în care apelează la patriotismul lor și își exprimă nădejdea că ofițerii cari n'au aderat la mișcarea revoluționară încă vor fi solidari cu ei și vor prezenta la cartierul general al armatei.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Victimele revoluției.

După o luptă disperată de treizeci de ceasuri, republicanii au ieșit învingători. Trupele credincioase regelui, din interiorul țării, sânt în drum spre capitală și în fiecare clipă pot avea loc noul ciocniri. Pierderile sânt însemnate din amândouă părțile. Până acum s'au înregistrat două sute de morți și patru sute cincizeci de răniți. A fost o bucurie enormă când s'a proclamat noul regim, pe străzi circulă muzici vestind poporului trezirea la o nouă viață.

Mișcarea revoluționară a fost sprijinită de cinci mii de țărani. Pentru poporul revoltat s'au împărțit șase mii de puști și diferite arme dela căzărmi. Lisabona, Oporto și Coimbra sânt cu totul în mâinile revoluționarilor. Linile telegrafice nu funcționează încă nici acum și circulația e mereu întreruptă.

Cel dintâi raport oficial.

Berlin, 7 Octombrie. După cât se anunță din Berlin revoluția a izbucnit cu o zi mai înainte de cum se plănuise, căci după sosirea lui Fonseca, președintele Braziliei, regele plănuia să meargă ziua următoare la Cascaes. Generalul Alama, însă, care făcea parte din comitetul revoluționar a anunțat pe tovarășii săi despre planul regelui și așa s'a hotărât să înceapă îndată mișcarea. După miezul nopții capii revoluției s'au furișat în cazarma regimentului de infanterie Nr. 16 și au deschis apoi porțile, prin cari a intrat mulțimea de popor adunat de partidul republican. În câteva clipe l-au înarmat fără cel mai mic zgomot și au trecut apoi la cazarma artileriei, unde într'un sfert de ceas, după ce echipaseră tunurile s'au făcut gata de plecare. Armata a ieșit din căzărmi fără nici un zgomot sau cântec de goarnă și pe Rotonda s'au întâlnit cu celelalte trupe, iar de aci s'au postat pe drumul Via del Sole și au îndreptat tunurile asupra palatului.

Cu toată taina în care ieșise armata, garda a prins de veste ce se pregătește și toate trupele credincioase regelui au ieșit și s'au postat în fața revoluționarilor la trei kilometri depărtare.

În zorii zilei de Marți s'a deschis focul, gloatele șiuierau prin aer căzând în mijlocul orașului și asupra edificiilor publice. Dela trupele regelui călărașii au deshis cei dintâi atacul. Dar a fost dejuns un singur obuz care a deschis un gol adânc în știrurile lor compacte. Se auzeau țipetele răniților, și gemetele celor ce trăgeau să moară. Căli rămași fără stăpân alergau speriați zdrobind în picioare oasele celor căzuți. Lupta a durat două zile întregi.

Situația în interiorul țării.

Berlin, 7 Octombrie. Republica a fost proclamată în întreaga Portugalia și pretutindeni domnește liniște. Comitetul revoluționar afară de Oporto n'a întâmpinat niciări rezistență serioasă. Toate celelalte centre au trecut la cel dintâi cuvânt de partea revoluționarilor. Va dura însă multă vreme până când lucrul își va lua iarăși mersul regulat.

Revoluția a fost foarte bine organizată, căci soldații revoluționari s'au îngrijit să rupă orice legătură a capitalei cu armata regală. Toate podurile au fost aruncate în aer și șinele liniilor ferate adunate, așa că va trece o bună bucată de vreme până ce se va putea restabili comunicația.

Evadarea regelui.

Lisabona, 7 Octombrie. Știrile primite asupra fugii regelui se contrazic mereu. Se spune că ar fi luat vaporul Donna Amalia, care a plecat în mare viteza spre Gibraltar. De aci un vapor va duce pe rege în Italia.

Jidanii din Bucovina.

Strolești, Octombrie 1910.

Un domn, Arthur Wahler, deputat de naționalitate jidovească într'un parlament fără naționalitate, ne dă lumuriri despre politica Jidanilor din Austria. Deoarece nici nu ne poate interesa un articol inspirat de o mentalitate jidovească nici nu simțim cea mai mare plăcere de a pătrunde în adâncul murdar al acțiunilor jidovești am fi dispuși a rămâne indiferenți, dacă acest articol n'ar fi reprodus de o foaie bucovineană ca un fel de apel de consolidare a întregii jidovimi de aici și dacă în această țară s'ar da mai multă atenție organizării Jidanilor. Dar așa e foarte sigur, că acești semiți bucurându-se de toate drepturile politice într'o țară unde mulțumită vremurilor și oamenilor de astăzi, nu cunosc marginile libertății date, e foarte sigur că acești semiți amenință să devie *unicii stăpâni ai moșilor noastre și patentarii opiniei publice*.

Sânt două puncte de documentat și voi arăta șir cu șir, că cele spuse conțin curatul adevăr.

Sântem obișnuiți a vede în Jidanii din satele noastre numai oameni de afaceri, cari n'au nimic comun cu averea statului, cari nu sânt legați prin posesiuni teritoriale. Și totuși ei își cumpără pământ și se așează în mijlocul nostru și-și întind tot mai mult dreptul de stăpânire peste egoarele noastre. Sinele falsificate, licitații, falimente, uzură ne mai pomenită, toate acestea le practică cu cea mai mare bunăvoință și cu cea mai perfectă liniște sutlească. Astfel devin stăpânii moșilor noastre, și în replica lor înăvuițire, în siguranța tacticii lor vezi funcționând o unică voință, o poruncă distrugătoare a tot ce-i »trife. Sau nu e un perfect sistem de organizare, când într'o comună sânt 4 sau 5 prăvălii conduse de membrii aceleiași familii, cari hotărăsc prețul după bunul plac, eliminând orișice concurență?

Trecem mai departe în domeniul social, dela starea de jos la cea de mijloc, unde după o statistică recentă 87% sânt în mâinile lor, unde orașele gem de ulii perciuinași, cari cu banii lor au făcut sclavi din bieții cetățeni, iar cu teoriile socialiste dușmanii ai orșicării apropiate, a orșicării încercării de lămurire, cari au sedus, ruinat și nenorocit funcționarii noștri, cari au siluit fetele noastre, cari propagă imoralitatea cu faptul, cu scrisul, cu vorba, cu muzica lor. Ce ne-a mai rămas neatins de ei? Școala? Sânt jidani în școlile noastre primare, sânt jidani în gimnaziile noastre, sânt jidani în universitate. Biserica? Ei sânt unicii furnizori de haine preoțești și unicii furnizori de veșminte bisericesti și unicii furnizori de icoane și cei dintâi cari batjocoresc pe Mitropolitul nostru în folie, ce le stau la dispoziție. Și, de oarece e vorba de fol, vreu să mă opresc, să privim lucrul mai de aproape.

Eu nu înțeleg, cum de s'a putut înclulba atât indiferențism în sufletul intelectualilor noștri. De lung timp urmăresc cu deosebită încordare, ce se ceteste la noi. »Czernowitzer Allgemeine Zeitung», foale jidovească, »Cernowitzer Tagblatt», foale jidovească, »Bukowinär Nachrichten», foale în serviciul Jidanilor. Și apoi vin celelalte, Patria, Volksblatt, Lehrerzeitung, Wahrheit. »Foaia poporului» o citesc numai câțiva țărani. Și acumă din »Volk.wehr», din »Nachricht», din »Allgemeine», dela mama dracului să-ți întărești naționalismul, care nu e, să-ți curățești sentimentele tale tulburate prin atâtea patimi zilnice, din aceste foi să sorbi lumina, ce vorește s'o dai poporului! E trist, nu, e foarte trist. Și o scuză în ori și care parte înșamnă ori prostie ori n'îmărnice. Căci ce e obiectiunea că presa românească din Bucovina e slabă? Dar avem model de ziare în România și model de ziare în Ardeal. Și nu te poți scuza, d-le naționalist din Bucovina că acele ziare tratează chestii locale, numai întâmplări afară de hotarele Bucovinei. Mai întâi e un neadevăr, și apoi te acuză d ta singur.

Folie se deosebesc numai prin articolele de fond, partea informativă diferând doar în timp, nici când în cuprins. — Numai Jidanii mutilează ori și ce eveniment, că trebuie să te îngrozești. — Deci în cazul de față ne interesează articolele de fond. Și atunci cum rămânem? Că sau ne interesează grelele lupte ale fraților din Ardeal, și sântem informați din numitele articole a presei din Ardeal, sau ne interesează evoluția Ro-

mâniei libere cu multele piedici și eventuale succese, chestii dezbătute de asemenea în articolele de fond a folilor din România sau ținem mai pe sus mentalitatea jidovească cu toate produsele ei și insultele josnice la adresa celor de un sânge cu noi, insulte plasate cu cel mai rece cinism în folie amintite mai sus. Căci, însemnați-vă bine, folie jidovești din Bucovina nu cuprind nimic mai mult decât batjocură și ură (Trogladytenhöhle!) față de Români, și pe lângă poruncile talmudice mai au crezul de a îndușmâni întregă populația din țara aceasta. Și atunci, întreb iarăși, cum rămânem? Că promovăm direct interesele jidovești trădându-le pe ale noastre, că indirect concedem ca Jidani din Bucovina să devie patentarii opiniei publice, că ne facem din zi în zi admirații exprimați al caricaturii spiritului jidovesc: E sfânt ce am citit în folie jidovești.

Ar fi interesantă o statistică a ziarelor românești, cari intră în Bucovina. De bună samă ar trebui să facem abstracție dela cele ce vin gratuit diferitelor societăți și cluburi, și cifra ziarelor românești din străinătate, abonate de particulari, ne-ar vorbi despre un colosal interes pentru progresul — Jidanilor dela noi.

Inchel: 1. Jidanii din Bucovina, bucurându-se de toate drepturile politice, au devenit stăpânii moșilor noastre, aducând un popor cinstit la sapă de lemn.

2. Jidanii din Bucovina, bucurându-se de toate drepturile politice și de libertatea de presă, au devenit patentarii opiniei publice și învățătorii noștri politici.

3. Jidanii din Bucovina, bucurându-se de toate drepturile politice, periclitează existența unul popor, distrugând organismul nostru prin toate mijloacele cunoscute și necunoscute, (ne-o spune dl Arthur Wahler, doctor, docent și deputat dija).

4. Jidanii tăiați împrejur, bucurându-se la noi în Bucovina de toate drepturile politice și de sprijinul moral și material a unor Români, au produs prin folie lor jidovești Jidani netăiați împrejur.

5. Jidanii din Bucovina, bucurându-se de toate drepturile politice și fiind tăiați împrejur (deocamdată vorbim despre acestia) nu se pot combate decât eliminându-i din mijlocul nostru. Și dacă nu se poate altfel, le dăm și pe cei netăiați.

Abia atunci vom respira ușor într'o atmosferă curată. Primul pas l'am făcut cu noile legi electorale. Al doilea și cel mai însemnat este ridicarea unei clase de mijloc românești. Ce s'a întreprins până acumă e prea puțin. Trebuie multă, multă energie și multe jertfe. N. I. R.

Tricolorul românesc *).

Am frunzărit și organul societății heraldice și genealogice »Turul« din Budapesta. La anul 1893 în fasciculul 1 pe pag. 9 supt titlul: »Steaguri de răboi din Ardeal din anul 1601», între altele ni-se spune, că în lupta dela Guruslău armata lui Mihaiu Viteazul și a lui Basta, în 3 August 1601 a nimicit armata maghiară. Zece mii de Maghiari morți au aoperit câmpul de luptă; toate tunurile și una-sută-zece (110) steaguri au ajuns în mâinile învingătorilor. Steagurile acelea Mihaiu-Vodă și Basta le-au trimis la Praga, unde s'au arătat împăratului Rudolf. Cu aceea ocaziune fiind de față George Puchner, un oficer de geniu din armata lui Cristian, principe din Saxonia, acela a depins toate steagurile, apoi le a prezintat domnitorului său; astfel s'a putut păstra coecțiunea aceasta în biblioteca regală din Dresda. Le am examinat cu de-amăruntul, dar steaguri ardelenesti cu colori vânat, roșu, galben, n'am găsit. Sânt steaguri cu armele respectivilor cetăți și municipii săsești, ungurești, săcuiești; apoi cu armele familiare ale principelui Báthory. Este și un steag turcesc și unul din Moldova, 72 steaguri de ale cavaleriei și 36 de ale infanteriei. Colorile și formele sânt de tot felul, fără vre-o însemnătate. De însemnătate ar fi steagul Moldovei, cu inscripțiune nedescifrabilă. Steagul acesta l-a putut armata lui din Moldova, trimisă de Eremie Movilă, într'ajutorul Ungurilor, în contra lui Mihaiu Viteazul.

*) Vezi »Tribuna« Nr. 201.

Eată raportul oficerului de geniu despre steagurile depinse de pe originale:

»G 8 I. I. K. Conträfactur der Reutter- und Landtsknecht Fahnen, welche in der Siebenbürgischen Schlacht 1601 den 3 Augusti seindt erobert worden und der Rom. Kay. Mayt. durch eigner Pottschaftt, auf der post, von Herrn Michael Weyda (voda) und George Básta sendt zugeschickt. Wie dass solche Trium Fahnen selbstn gesehen, und Mäien gnedigsten Churfürsten und Herrn Cristian zu Sachsen, will untherthen gst uber Antwort haben...

Georg Puchner, Zeugwart, Anno 1601 in Dresden den 21, Auguste.

Observ că dintre cele 110 steaguri numai 74 sânt reproduse, în broșura amintită. Ar fi interesant dacă vre-un român ar cerceta biblioteca din Dresda și ar publica cele văzute; mai ales, pentru că tot acolo se găsesc și facsimile, de pe steagurile cucerite în 28 Oct 1599 în lupta de la Șelimer, prin Mihail Viteazul.

»Dacien aus den Überresten des klassischen Alterthums, mit besonderer Rücksicht auf Siebenbürgen von Dr. I. F. Neugebauer, kön. preuss. Geheimjustizrath und Major a. D. vormals Generals General consul für die Moldau und Walachen etc. etc.

Nebst einer Übersichtskarte der Trajanischen Daciens.

În această interesantă carte la pag. 38 Nr. 111, găsim următoarele:

»Im Jahre 1823 sties man mitten in dem Orte Várhely bei dem Bau eines Hauses auf ein 4 1/2 Fuss hohes Gemäuer, welches zwei Zimmer mit Mosaik Fussböden enthielt. Der von der Sira se zur Linken gelegene enthält 20 Quadratfuss und stellt mit einem verzierten Rande umgeben den Besuch des Priamos bei Hector vor, und sind die Personen bezeichnet mit Priamos, Achilleus und Antomedon; Merkur ist an seinem Stabe und Flügeln kenntlich. Diese aus 3/4 Zoll langen und 1/4 Zoll dicken kleinen Marmorquadraten zusammengesetzte Mosaik ward anfangs mit einem Dache versehen; allein jetzt ist alles unkenntlich und von Vandalen verwüstet, die ungestört grosse Stücke ausbrachen. Zum Glück erschien 1825 eine Beschreibung und Zeichnung dieser beiden Fussböden, woraus zu ersehen, dass Merkur von einem guten Künstler gearbeitet ist und den Mosaiken von Pompeji gleicht. Die Kleidung des knienden Priamos gleicht einigermaßen der, welche die Walachen im Winter tragen. Der Grund ist weiss; der Schildhaute des Achilleus hat einen blauen Mantel, die des Achil und des Priamos sind grau, die Phrygische Mütze des Letztern ist gelb roth. Der Mosaik Fussboden zur Rechten stellt dar Urtheil des Paris vor, welcher mit der Phrygischen Mütze auf dem Haupte sitzt, während Merkur hinter ihm steht.

Juno ist roth, Venus blau und Minerva mit gelbem Helm und blauem Panzer bekleidet.

Din aceste și multe alte probe e evident că călările roșu, vânăt, galben au fost colori înfățișate și colori de predilecție în Dacia Traiană. Colfurile zinelor Juno, Venus și Minerva, vorbesc destul de elocvent. Și că fețele române au continuat până în ziua de azi și folosesc cu deosebită plăcere, nu numai pe îmbrăcămintele lor, dar și pe țesăturile lor aceste colori, ca embleme colori naționale, nu mai e trebuință de a documenta. În ce ordine le folosesc, asta nu împoartă: țaranul nu se ocupă cu știința heraldică.

Când, cum și în ce mod ajunseră colorile naționale românești a fi totodată colorile țării Ardealului, și a fi folosite pe steagul țării, aceasta n'am putut-o constata. Document n'am găsit; iar din cele reproduse în acest studiu al meu, tocmai întrebarea aceasta nu se lămurește. Pentru că va fi adevărat ceea ce baronul Bedeus ne spune, că: »scutul Ardealului prima dată în diploma Mariei-Theresiei apare cu insigniile și colorile sale desemnat, acurat după regulile heraldice.»

Dar tot atât de adevărat este, că Ardealul și a avut scutul său și colorile sale înainte de diploma Mariei-Theresiei. Că fost-a undeva »desemnat», sau ba, cu »acurateță după regulile heraldice», puțin împoartă.

Impărăteasa Maria Theresia decorează scutul Ardealului, (care existase deja) cu pălăria mare-lui principe cu globul pe vârf, încinsă cu coroana

de aur, altceva nimic. Despre colori, precum și despre celelalte insignii ce au existat deja nu vorbește absolut nimic, probă că și colorile existau mai de mult, împreună cu vulturul, soarele, luna și cele șapte cetăți, alicum diploma ne-ar fi spus pentru ce ne dăruiește colorile, și ce însemnătate au.

Dar adevărat că ar fi, celace nu este, cu Ardealul până la anul 1612 s'a folosit de scut comun cu Ungaria, neadevăr ar fi totuși că Ardealul s'ar fi folosit de colorile Ungariei, din simplul motiv că Ungaria însăși de anul 1848 n'avuse colori legalmente statornice.

Ba nici în privința scutului, legile mai vechi nu conțin dispozițiuni pozitive (vezi Pallas: »Magyar zász ó»).

Articolul din lege XXI din 1848 regulează înțelegerea folosința colorilor Ungariei, și dispune, ca: »aceste colori să se reazeze în vechiul lor drept; iar roșeta (rozsa) se primește ca simbol cetățenesc. La toate localitățile și instituțiile publice, cu ocaziunea serbărilor publice, apoi pe corăbiile ungurești, steagul național maghiar și scutul țării are să se folosească.»

Motivul ce s'a decretat prin lege colorile roșu-alb-verde, de colori naționale maghiare e, că precum spune »cronica ilustrată veneză» s'a găsit un document al lui Andrei II. din anul 1222 cusut cu fire roșu-alb-verde de care țatârna o pecete. Asemenea colori s'a găsit pe mai multe acie oficiale chiar și din timpul regilor din casa Habsburg.

I. Sterca-Șuluțu.

Din Cluj.

Inceperea anului școlar. — Intelectualii și tinerimea.

Cluj, Octombrie.

Cu 1 Octombrie s'a început regulat anul școlar la universitatea din Cluj. Tinerii români și în anul acesta, ca și în anii precedenți au grăbit în număr mare a se înscrie în speranța unui viitor bun, cu idealul curat al românului încă tânăr, fără a se cugeta la viața grea de azi, și la sărăcia ce ne bântue.

În anul acesta este de remarcă îndeosebi numărul mare al noilor mediciști români.

În anii precedenți erau în fiecare an 3—4 mediciști români într'un curs, în anul acesta însă sânt înscriși pe anul prim 35—40 români, cam 1/3 dintre toți mediciștii noi ai universității din Cluj. Vedem deci un progres îmbucurător, știind că până acum cei mai mulți români urmau drepturile. Acum se vede că mulți se tem de noul proiect al ministrului Székely, prin care se îngreunează mult soarta celor dornici de a face advocatura.

Vin acești tineri români cu speranțe mari și ideale frumoase în o capitală — cum le place unora a numi Clujul — crezând a afla aici o tinerime compactă, o inteligență prietenească și teren pentru idei nouă, pentru cultură și educație socială românească și modernă. Dar se înșală, căci cine nu trăiește în Cluj nu poate să cunoască stările de aci.

În Cluj nu este inteligență română activă, nu este o tinerime compactă și în atât mai puțin există o apropiere între inteligență și tinerime. Nu există o instituțiune culturală, educativă în sânul căreia să aflu distacție ori educație.

Inteligența are aproape atâtea partide, câte persoane, excepționând 2 grupuri de câte trei membri. Se înțelege de sine că partidele aceste multe și mici sânt anormale și neproductive.

Tinerimea nu are societate, iar casina rar o ocrotește, din bunăvoința inteligenței, domitează, ori poate e chiar în agonie în vechile case ale fundatorului Petran, neavând însă un local potrivit care să se poată folosi.

Între astfel de împrejurări tinerii universitari nu numai că nu pot să producă și să învețe ceva. Aproape nici nu se mai cunosc. Între astfel de împrejurări nu vezi decât oameni blazați, și ideale sdrobite, fri egoiste și solitare.

Rugăm inteligența română, cerem dela ea ajutor și conducere, căci atâtia domni mari, cumiși și bogăți au datorința față de viitorii urmași.

Dorim cu ajutorul lor, o încheiere statornică, care să ne cultive, să ne învețe la muncă și luptă împreună, să ne dea aceea viață socială și națio-

nală pe care o dorim și de care avem lipsă. Că noi dăm tot ce avem, sufletul și sentimentele încă curate, dar cerem sfaturi înțelepte, cerem iubire și mai presus de toate conducere și bună înțelegere, fără de care nu este progres.

Emil Folea.

Din străinătate.

Pregătiri de război în Bulgaria, contra Turciei? Corespondentul ziarului »V. Naț.» anunță din Sofia: Din izvor foarte autorizat pot afirma că știria din ziarul »Le Matin», din Paris, cu privire la pretinse pregătiri militare în Bulgaria în vederea unui război cu Turcia e lipsită de temel. E înexact că guvernul sofiot tratează un împrumut de 50 milioane franci, pentru completarea armamentului.

Se vede cât de color caracterul tendențios al informațiunei din gazeta franceză, care, bătând șeaua să priceapă lapa, dă alarma că relațiunile bulgare turce ar fi încordate cu gândul de a speria pe cei din Franța ca să nu-și angajeze economiile într'o eventuală emisiune a unui împrumut otoman.

Sânt în măsură a arăta că un moment n'a fost vorba la Sofia de împrumut pentru armată ori de înarmări extraordinare. Cabinetul democrat al lui Malinow e hotărât, firește, să nu neglijeze interesele armatei — spre a o pune în stare să răspundă misiunii ei — dar, deocamdată, o va face numai cu creditele înscrise la buget.

Dealtfel presa opoziționistă serloasă atrage atenția guvernului să nu se arunce într'o aventură, prin sporirea cheltuelilor militare.

De vreme ce știrile cu privire la încheierea unei convenții militare între Turcia și România au fost desmințite, relațiunile dintre Bulgaria și imperiul otoman continuă să fie din cele mai bune.

INFORMAȚIUNI

ARAD, 7 Octombrie n. 1910.

— Proces de agitație în contra dlui Vasile Goldiș. Azi i s'a înmănat dlui V. Goldiș acuza procuraturii din Arad pentru motivul, că la adunarea electorală din comuna Șoimoș, care s'a ținut în 29 Maiu a. c., ar fi agitat pe aderenții săi în contra partizanilor lui Tagányi Sándor. Procurorul anunță ca martori pe notarul comunal Posseustz, apoi pe Bocsku Mitru și Bocsku János. Se zice, că acești din urmă ar fi români din Șoimoș, cel dintâi jude comunal, al doilea birtaș în sat. Noi nu credem însă, că români de omenie să ridice pumnalul în contra unui frate, a cărui vină este că a luptat pentru drepturile poporului românesc.

Di Goldiș va fi apărat în acest proces de tinerul avocat dr. Romul Veliciu din Arad.

— Excursiune școlară. Seminarul din Arad a făcut o nouă excursiune la cetatea Șiriei. Sus în cetate a ținut elevul de cl. III. teol. Nicolae Neața o conferință asupra trecutului acelei cetăți și sau dat apoi explicații asupra locului unde a deșpus armele Görgey și castelul unde s'a iscalit actul de capitulare, precum și-a împrejurimele de astăzi. Astfel sa dat o deosebită înșămănată frumoasei excursiuni.

— Notariate vacante în cercul Lugojului. Primpretorele Lugojului publică concurs pentru ocuparea posturilor de notari comunali în Boldur (aparțin comunele Hodoș și Jabăr) și în Sărăzani (aparțin comunele Birna, Pogăneș, Jurești și Drinova). Terminul de concurs e 15 Octombrie, alegerea va avea loc în Boldur la 17

Octombrie n. în Sărăzani la 19 Octombrie n. Leafa anuală face 1600 coroane apoi diferitele paușale, cari încă fac pe atâta, fără venițele particulare.

— **Starea Regelui Carol.** »Monitorul Oficial« din București publică următoarele cu privire la sănătatea M. S. Regelui.

»Săptămâna trecută, M. S. Regele a avut de îndurat un atac de colici biliare. Oboseala trupeză și mai ales zdruncinările fiind foarte neprielnice, în asemenea cazuri, Majestatea Sa a fost silit să renunțe la hotărârea de a lua parte la manevrele regale din acest an«.

— **Aeroplanul Vlaicu la manevre.** Din București ni-se scrie: Dl inginer Aurel Vlaicu inventatorul primului aeroplan român a primit o adresă din partea ministerului de război prin care este invitat a lua toate măsurile necesare pentru transportarea aeroplanului său, pe câmpul manevrelor regale, la Slatina.

Azi de dimineață aparatul imbarcat într-un tren militar va porni spre câmpul de manevre.

Ajungând la Slatina, aeroplanul va fi imediat montat și se vor face mai multe ascensiuni pentru diverse recunoșteri.

Aceste ascensiuni de recunoșteri se vor face în scopul de a se constata utilitatea lor și a se dota compania de aerostatică cu un aeroplan tip Vlaicu.

— **Aniversarea executării lui Ferrer.** În treisprezece Noiembrie să împlinește anul dela executarea lui Ferrer, care fapt provocase acum un an adevărat război civil în Spania. Anarhiștii plănuiesc o mare manifestație pentru comemorarea acestei zile, iar sindicatul muncitorimii pregătește proclamarea grevei generale.

— **Situația căilor ferate române.** În urma sit ațiunilor definitive încheiate de direcția generală a căilor ferate, la sfârșitul exercițiului 1909—10, încheiat la 1 Septembrie a. c., situația căilor ferate a fost următoarea: Lungimea rețelei de cale ferată a fost de 3187 km. adică cam acelaș ca și în anul precedent. În ultimii 10 ani rețeaua liniilor a crescut numai cu 87 km. Traficul de călători a înregistrat transportul a 8,319,958 pers. față de 8,193,087 în anul precedent și 6,743,283 persoane media perioadei 1903/4—1907/8. Prin raport la distanță, aceste persoane au parcurs cu calea ferată 581,497,427 km., față de 562,276,399 km. în anul precedent și 473,789,919 în ultima perioadă cincinală. Venitul traficului din călători a fost de 27,174,052 lei față de 26,887,244 lei în anul precedent adică cu un spor de 270,000 lei.

— **Aviațiunea în România.** Pilotul Molla a făcut Marși la Chitila obișnuitele zboruri. Primul zbor a fost făcut de Molla singur la ora 5 și un sfert în direcția Buftea-Ciocănești la o înălțime de vreo 200 metri.

După 10 minute aterisează în cele mai bune condițiuni; apoi la loc în aeroplan înăruș Efilmiu, primul elev al școlii de pilotaj dela aerodrom, cu care Molla face un zbor de circa 15 chlm. distanță, într-un timp de 15 minute.

Al treilea zbor a fost făcut cu d. baron de Capri ca pasager. Aeroplanul și-a luat obișnuita direcție spre Buftea-Ciocănești, a făcut un admirabil viraj la stânga trecând dincolo de pădurea Chitila și după câteva minute a fost văzut coborând.

Imediat d. Cerchez s'a îndreptat cu automobilul spre locul unde se bănuia că s'ar fi coborât aeroplanul. Dar nici nu apucă să se însoapeze automobilul, și la orizont se ivi »Farmanul« numai cu Molla. De îndată ce aparatul aterisă, Molla a explicat că aeroplanul suportă o supragreutate de 248 kgr, fiindcă luase benzină și ulei prea mult, plus greutatea pasagerului. Din această pricină Molla a fost împiedecat să facă un viraj necesar la dreapta fiind la o prea mică înălțime.

Spre a evita un accident, a fost nevoit să ateriseze pe câmpia de dincolo de pădurea Chitilei și să lase pe pasager în câmp. Molla s'a înălțat apoi singur și s'a îndreptat spre aerodrom. După puțin timp a sosit și automobilul cu pasagerul.

— **Nou aeroplan român.** Citim în »Le Temps« din Paris: »Am semnalat la timp apariția unui nou aeroplan cu turbina ale cărui aripi de o formă specială sânt construite din lemn.

»Creatorul acestui aparat, dl Henri Coandă, nu l-a lucrat decât după ce a făcut experiențe multumită căroia a putut să determine formele cari dau cea mai mică rezistență la înaintare și acele profiluri de aripi cari poartă maximum pe metru pătrat, precum și coeficiențele frecării aerului pe diferitele materiale ce se întrebunțează de obicei la construirea aeroplanelor.

»Aceste experiențe s'au făcut cu ajutorul anemodinamometrelor, puse pe niște vagoane deschise ale uneia din marile noastre companii de căl ferate. De altfel, aceste aparate vor figura în standul pe care l-a reținut dl Henri Coandă în Salonul de aeronautică ce se va deschide în curând«.

— **Asasinarea unui director de teatru.** Din Madrid vine știrea că în teatrul din Cartagena, pe când se juca o piesă de teatru, un actor cărui nu l-se încheie contractul, a năvălit pe scenă și în fața saiei pline, a tăiat gâtul directorului cu un brici, pe când juca împreună cu ceilalți actori. Directorul a murit din cauza sângelui ce i produsese rana, iar nenorocitul actor care împlinise faptul împins de di perare a fost dat pe mâna autorităților.

— **Jefuitorii locașurilor sfinte.** Vara trecută de mai multe ori venise știrea că făptuitori păcătoși au pătruns în diferite biserici din Galizia și Podolia, furind toate lucrurile de valoare și juvaerurile ce le au găsit. Azi se anunță din Cracovia că biserică din Censloha, după cercetările făcute — a fost jefuită de călugărul Mahov, care împreună cu amanta sa, o telegrafistă, a dispărut. În drumul lor s'au oprit la Varșovia unde au cheltuit foarte mulți bani. Câteva luni în urmă au găsit în Censloha o căpăsea aruncată într'un lac, și întruși era împachetat cadavrul unui om. Se credea că e cadavrul vr'unui spion, omorât de anarhiști. Ulterior s'a adevărit că era fratele călugărului pe care acesta îi omorise, fiindcă știa de jefuirea bisericii. Contra celor doi criminali s'a dat ordin de arestare, care a fost t'anspus și la autoritățile germane și austriace.

— **Atentatul unui jude de instrucție.** Din Nizza se anunță că judele de instrucție Renicolli, șef-redactorul ziarului Depeche, întâlnindu-se Sâmbătă seara cu editorul altui ziar. Ca letre, la atacat în mijlocul unei cafenele plină de lume. La început l-a lovit în cap cu un baston, pe urmă a împușcat cu un revolver asupra lui, dar din fericie glonțele a greșit ținta. Renicolli a fost prins de lumea ce se adunase în jurul lor și predat apoi oamenilor poliției cari sosiseră atrași de zgomotul armei. Luându-l se înterogatorul judele de instrucție a mărturisit că fapta sa a fost provocat de atacurile ce editorul Caletre i le adresa în ziarul său.

— **Telegrafiile fără fir între Europa și America.** Societatea Marconi pentru telegrafia fără fir anunță că inventatorul Marconi înainte de plecarea din Buenos-Ayres cu vaporul »Principesa Mafalda« a primit o telegramă dela societatea italiană Lloyd în care l'anunță că telegramele trimise la Chiffden și Glace Bay din Scoția nouă au sosit la Buenos Ayres. Aceste telegrame au parcurs un spațiu de 6000 miluri, fără ajutorul oricărei stațiuni intermediare și astfel o legătură între Europa și America nu e exclusă. În consecință societatea a și început încercările pentru a înființa această legătură și acum se fac experiențe de telegrafie între America de miazăzi și Italia.

— **Goethe pe scena franceză.** De câțiva vreme în Franța s'a creat un adevărat cult pentru »Faust« al lui Goethe. În cercurile literare și artistice s'a vorbit mult mai ales de traducerea făcută de Edmond Rostand și Enry Bataille. Au-

torul lui »Chantecler« a și isprăvit traducerea piesei și se spune că rolul lui Mefisto îl va crea artistul Sarah Bernhardt. Acum se anunță o a treia traducere franțuzească a lui Faust făcută de Pierre Marlaux, profesor de limba franceză la universitatea din Berlin. Traducerea s'a făcut cu imitația strictă a diferitelor versificații din original și se va reprezenta pe scena celui mai de seamă teatru francez din Paris.

— **Membrii fondatori ai bisericii ortodox-rom. din Vârșeț** s'a înscris dl Alexandru Bobeș și soția comerciant de mașini agricole din Vârșeț, plătind 500 coroane pentru zidirea bisericii nouă din Vârșeț. Aceasta faptă nobilă a lor se laudă de sine. Simeon Schiopu, episcop.

— **Sfârșitul unei dragoste.** Sub cerul vesnic senin al Italiei pe deasupra valurilor aurite ale mării ce saltă Costa d'Azur au futurat atâtea cântece și s'au potolit atâtea patimi lumești menite să și găsească sfârșitul aici în farmecul vieții strălucitoare de uitare și pacea care plutește dealungul valurilor vrăjite cari ar putea povesti atâtea întâmplări. Nizza mai ales culbul fermecat care a înghițit atâtea comori și deodată cu ele atâtea vieți, ne-ar putea spune multe. Și tot de aici vine știrea unei tragedii de scurtă durată a contelui Salkolski, factorul unui general rus, care abea atinsese vârsta bărbăției. Aici s'a cunoscut cu cântăreșă Berny, cărei după ce li jertfise tot avutul — ne mai având ce i da ca s'o lege de el l-a dat însăși viața sa. În clipa disperării a încercat s'o împuște, dar n'a nimerit și întorcând arma asupra sa s'a omorât pe loc.

— **Picanterie patriotică.** Din o scrisoare ce o primim din Făgăraș, reproducem următoarele: »În comuna Șercaia de lângă Făgăraș, pe lângă locuitorii români și sași, locuiesc și o mână de funcționari de naționalitate maghiară.

Cu prilejul serbărilor din 18 August n. a. c. dela aniversarea a 80 ani a nașterii Maj. Sale împăratului și Regelui nostru, s'au ținut și aici serbările obișnuite în cele două biserici: română și cat. și săsească, la cari au fost invitate în scris toate autoritățile locale și inteligența întregă.

»La liturghia din biserică românească însă, cu toate acestea, au luat parte numai primprețorele, medicul de cerc, un inginer forestier, un locotenent c. și reg. în rez., doi juriști români, doi jandarmi și vreo câțiva sași, iar dela judecătoria »regească« din loc nimeni.

»La serviciul divin din biserică săsească, afară de cei înșirați mai sus, au participat încă: un apotecar, doi canceliști dela judecătoria cerculă un jude de cerc, trei finanți și primăria.

»Se zvonise cu câteva zile mai înainte, că ungurii, conform obiceiului adoptat de vreo 2—3 ani și de astădată vor demonstra, când se va cânta »Gotterhalte« și eram curioși, că oare într'adevăr și de astădată își vor arăta puținul tact în această chestiune.

»C'am pe la sfârșitul slujbei, când orga și cântăreții au început imnul »Gotterhalte«, medicul de cerc, judele »regeșc« cerc., cei două canceliști, finanți și cei două jandarmi reg. ung. se ridicară cu grabă și o tulară pe uși afară! În zelul lor cel mai patriotic de a salva patria, cei două jandarmi au uitat, că de astădată este de față și o altă persoană militară de un rang mai înalt ca dânsii: anume locotenentul c. și reg. în rez., și că lor ca persoane aparținătoare miliției nu le era permis a părăsi biserică înainte locotenentului; și-au uitat apoi alineatul 46 din § 7 al »Regulamentului de serviciu«, partea I, care interzice persoanelor militare în uniformă să ia parte la demonstrațiuni cu intenție politică; și și-au uitat în fine, că imnul »Gotterhalte« este imnul casei domnitoare, și armatei întregi, de care conform regulamentului de serviciu, se ține și »honvezimea și jandarmeria«.

»Locotenentul văzând purtarea incuificabilă și contra prescrișelor militare a celor 2 patrioți împănați, a făcut de urgență arătare la comanda sa militară din Sibiu, cerând pedepsirea celor 2 jandarmi.

»Ancheta în contra celor 2 jandarmi s'a deschis și un căpitan de jandarmi a și descins în săptămâna trecută la fața locului și a început investigația.

»Pe jandarmii îi cuprinse groaza și neștiind lute ce să facă, au recurs la vechea virtute a »eroilor din dietă« și fiind ascultați au negat,

zicând, că ei mai înainte au ieșit din biserică, decât cum se începu »Goterhalte«!

»Dar aia-i dracu, că și dacă ar fi drept ce zic ei, și atunci au greșit, fiindcă ei au avut cunoștință despre demonstrațiile din trecut, și că dacă au venit oficioși și în paradă n'a fost iertat să iasă înainte de sfârșitul slujbei și înaintea celor mai mari.

»Destul, că în decursul investigației au fost ascultați 2 martori de ungur dintre cei-ce demonstrase, cari — de sine se înțelege — au fisionat, nici jandarmii și nici ei, n'au avut (?) intențiunea să demonstreze!..

»S'a luat deci protocol în senzul acesta și cu aceasta chestia a fost tranșată — din partea lor! Locotenentul din chestie însă — un candidat de avocat român, — nu s'a îndestulit cu acest chip de a aranja această chestiune gingașă, ci a făcut raport din nou comandai sale militare provocându-se la 14 martori, cu cari voește a dovedi adevărul aserțiunilor sale. A cerut ca'n primul loc să fie dânsul ascultat, fiindcă dânsul a făcut arătarea.

(»Drap.«)

— **Embrionul omenesc.** Balamucul cu embrionul artificial s'a limpezit. »Picolo« din Triest a primit știre de la concursul mexican că a sosit o scrisoare de la doctorul A. L. Herrera. Acesta pretinde că a făcut imitații de embrioni din 10 cîgrame de carbonat de clorură de natriu (iar nu carbonat de clorură!) și din zece grame de acid silicic (nu salicilic, cum a stălcit »Univer-sul«, nici de mică, după cum a zăpăcit lucrul »Minerva« N. Red.) Și »Picolo« a înțeles că Mexicanul pretinde că a făcut embrion de om din aceste minerale!!

De bună seamă însă că »Picolo« n'a înțeles ori n'a avut ce înțelege.

Din citația ce dă »N. Fr. Pr.« Herrera vorbește de imitații de embrioni; deci ar fi vorba de așa zise celule minerale zise ale lui Traube, cari bine înțeles n'are nimeni pretenție că sânt vii măcar necum embrioni, ba chiar de om!

Mai departe însă Herrera vorbește de pseudo-embrionii săi, de homunculusul lui Paton și al lui Goethe. Păcat că n'a știut să vorbească de homunculusul unui romancier german, cari erau chiar oameni și se fabricau pe la 3000 după Hr.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverențelor proești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Adunarea generală extraordinară a »Luncanel«. Un membru al comisiei de supraveghere al băncii »Luncana«, abdicând de acest post din cauza multelor sale ocupații, în senzul statutelor — fiind numai trei membri în această comisie — direcțiunea a fost nevoită să convoace adunarea generală extraordinară, iar ca să nu mai ajungă în astfel de situație a hotărât să sportască numărul membrilor acestei comisii. Neputându-se de astădată înconjura convocarea adunării s'a hotărât și sporirea membrilor din direcțiune, ca astfel să fie angajate mai multe forțe la acțiunea aceasta, care deja în cele dintâi 2 luni s'a dovedit atât de salutară. Aceasta este explicația convocării adunării generale extraordinare.

Folosim ocazia pentru a da cifrele principale ale ultimului bilanț lunar.

Capital societății intrate: . . . C 81.642.—
Depuneri » 29.676.96

Reescont » 62.900.—
Portofoliul cambil simple . . » 32.967.78
» » » ipototecale » 77.483.50
Co Co ipotecar » 60.090.21
Revismentul casei în decurs
de trei luni » 540.300.92

BIBLIOGRAFII.

Doctorul de casă. Doctorul Vasile Bianu, medic primar al spitalului din Buzeu, a scos o carte de mare valoare, un mare magazin de cunoștințe igienice și doctorești. Titlul cărții, mai lung și mai cuprinzător, ne arată cuprinsul bogat al acestui op, care este fără seamăn în literatura românească. Iată titlul întreg:

»Doctorul de casă sau Dicționarul sănătății, împodobit cu 315 chipuri și vorbind despre structura și funcțiunile organului omului, medicina uzuală și de urgență, tot felul de boale, accidente, otrăviri, axfixii, epidemii, contagiuni, microbi, nevroze, ipnotism, medicamente, plante medicinale, pansamente, igiena generală, alimente și băuturi, locuințe, îmbrăcăminte, igiena preventivă, igiena etăților și profesiunilor, igiena curativă, igiena simțurilor, igiena orașelor și satelor, ape minerale, hidroterapie, băi, electricitate, exerciții, gimnastică etc. de Dr. Vasile Bianu, medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău, comandor al Ordinului »Coroana României«, medic-maior în rezervă. Buzău-Imprimeria Al. Georgescu, fondată la anul 1873—1910.

Format 4° pagini 808. Prețul 14 cor.

Acest »Doctor de casă« — la care dorim a reveni încă, socotim că n'ar trebui să lipsească din nici o casă, care are pretenția a se conduce igienic și vrea să prevină prea multe cheltuieli la farmacie.

De altfel Drul Bianu, spune la Prefață, că nu intenționează, că acest dicționar să înlocuiască pe adevăratul doctor în căutarea boalelor, ci numai să-l suplinească în lipsă și să-i completeze instrucțiunile date de mulțorii în grabă.

Recomandăm cu căldură această carte, pe care o poate avea franco ori cine, trimițând autorului, la Buzeu, prețul 14 coroane.

A apărut Nr. 19 »Luceafărul«, cu următorul sumar bogat și variat: Redacția, Aviațiunea română: Invenția inginerului Vlaicu: Alice Călugăru, în pădure (poezie): D. N. Ciotari, Păzitorul. Maria Cuntan: Note de drum (poezie). Dr. I. Lupaș: Viața unei credincioase: Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andreiu. I. Borcia: Într'un album (poezie). Ion Chiru Nanov: Prea sus!..

Dări de seamă: II. Chendi: M. Sadoveanu, Povestiri de seașă: Traian Demetrescu, Intim, Poeme în proză, Nuvele; G. Tutoveanu, Albastru. **Cronică:** »Societatea pentru fond de teatru român« în Reghin (II) (T. Codru). »Asociația în D. j (T. Codru). »Drapelul«, Scurtu! Numai o pildă. »Autoritatea«.

Ilustrațiuni: 9 fotografii referitoare la monoplanul inginerului Vlaicu.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

SERIALBASTRE

Pentameron

De Lucian Bolcaș,

Conținând cinci povestiri din viață.

Prețul unui Volum: 150 cor. România lei 150.

Va apare în zilele cele mai apropiate:

„La cărările vieții“

de Lucian Bolcaș,

un Volum elegant de vre-o 7 coale de tipar.

Prețul unui Volum: 150 cor. România lei 150.

Se poate comanda de la Tipografia »Tribunei« sau de la autor în Budapesta, VII Zugló u. 16.

La Librăria Tribunei se află de vânzare:

Dr. Onisifor Ghibu: Ziaristica bisericească la Români. Studiu istoric . . . 2.—
» Limba nouălor cărți bisericești 1.—
» Der moderne Utraquismus oder die Zweisprachigkeit in

der Volksschule 2.—
» O călătorie prin Alsacia Lorenă. Țara și școlile ei . . . —75

Tib. Brediceanu: Aurora. Vals pentru

» » piano 2.—
» » Rândunica. Vals pentru piano, ed. II-a . . . 2.—
» » Preludiu și hora compuse pentru piano. Ed. II-a 2.—
» » Viorele. Vals pentru piano. Ed. II-a . . . 2.—

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul Drului Erlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebunțează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari rezista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »In Ardeal în riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagreii și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de Șpirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Stefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se observă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyireiháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagreii, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiurilor în oase, mâncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de gât, și contra răgușelei. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpiritul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

BORSZÉKI

Borszék perla apelor minerale, remediu neîntrecut contra boalei englezești și a anemiei. Ca beutură recoriitoare neîntrecută, între toate celelalte ape.

Kardos Miklós, reprezentant și vinzător en gros pentru — ARAD. — Telefon: 647
Se găsește la firma Daniel Lajos » 98
Dür Kocsárd » 130
Éles Armin » 44
Färber Lajos și fratele . . . » 311
Nagy Farkas » 263
Fejér Gyula » 75
Hoffmann Otto » 598
Crienfeld Ignátz și alți. De asemenea în orice cafenea și cârciumă mai bună.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Ellz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru officianți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

MEGYERI IMRE

văpșitor de haine, curățitor chimic, broderie, și Institut pentru spălatul rufelor cu abur, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasnornicar,
in Orăștie. Szászváros.
Filială in Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasnornice pe lângă garanție și prețuri moderate.

Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasnornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștințios. :-

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, in asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsec cu prețurile cele mai ieftine in magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma de recunoștință

in anui 1904.

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obo-seală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit in ziarul Tribuna din Arad

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

in palatul contelui Nádasdy d'n Arad strada Forray.

Am in depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparaturi, in-grijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

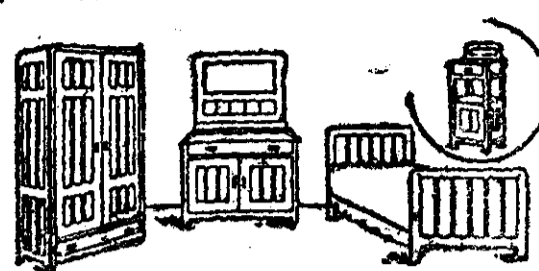
cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

PÁLSÁNDOR

șimplar pentru edifici și mobilie
Nagyvárad, Uri-utca 40 (casa Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăta noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserică, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Prăvălie nouă de ceasnornice și juvaericeale!

S. Gáspár Jenő

ciasnornicar și giuvaergiu in Arad, Asztalos Sándor-u. 10. (vis-à-vis de farmacia Ring.)

Inștiințez mult on. public, că in legătură cu prăvălia din Pâncota, am deschis in Arad, o prăvălie de ciasnornice și giuvaericeale.

Se primesc tot-felul de reparaturi. Pun mare pond pe lucru cinstit.

Prăvălie nouă de ceasnornice și juvaericeale!

In magazinul de mașini de cusut și biciclete

Kalmár Mihály

Cluj-Kolozsvár, Czertőrd-u. 56.

se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete deplu echipate, plătiu tunar, in rate avantajoase.

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onoraților părinți că in anul școlar 1910-11 se va deschide un internat de băieți in Lipova, cores-punzător intru toate cerințelor moderne, a cărui sup aveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supra-veghierea învățământului, corpului profesoral, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orășănesc.

Din cauza lipsei de spațiu in anul întâi se va primi numai un număr restrins de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

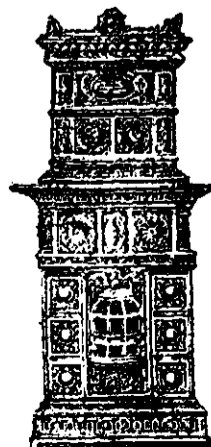
A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Gustav Vilhelm

prima fabrică de cup toare și figuri de ghips înființată in anul 1862 și premiată in anul 1903 cu medalia de aur.

Nagyszeben, Wagner-gasse Nr. 5.

Își recomandă bogatul asortiment de cup toare in cele mai moderne culori și forme, totavemenea gravuri ornamentale și sculptură in execuție promptă și conștințioasă. Se fac tot-felul de reparaturi și reformări, incepând dela 10 Cor., pe lângă garanție. Clientela din Alba Iulia și provincie dorind a o câștiga pentru totdeauna, va avea favoruri in ce privesc prețurile, atât a cumpărături noi cât și la reparaturi.

Dacă voîți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

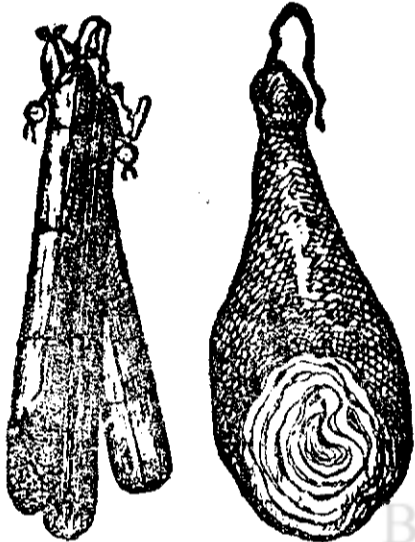
către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCZKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Paris'r	— — —	Cârnaț șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— — —	Masaic	— — —
Extra	— — —	Rusesc	— — —	Picior umplut	— — —
Caș de carne	— — —	Rollut rusesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măieș	— — —	Paranea	— — —	Goltha	— — —
Cârnați p. vâsător	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnați cu s'. p. vânat	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Sa'amă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângeretă cu slănină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollui de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu feronite umplători ș. a.	— — —	Rollui de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	ca sânge, mai, limbă.	— — —	Galantin de v'fel	— — —
Cași de ur chi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartabeș n gru	— — —	Cra-cvean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexceptionabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șuncă de Cașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cărnuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vișel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel dimineața dela orele
6—1 și d. a. dela, 3—8^{1/2}.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și m-
iestru pietar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
propriu din: marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arla-
puri p. triferat. Bastimente cu benzină, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articlii tehnici. Fișile magnetice. Unsoari, Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilene. Materi-
al pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 313. —

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7—9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsec în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

● Artefactele de Granit ●
● și piatră de Var. ●

Knott József, Majdán.

● Prima fabrică Lugoșană de Cement și ●
● Intreprindere pentru lucrări de Beton. ●

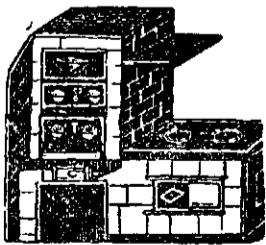
— Intreprinzător de clădire. —

— Telefon nr. 119. —

● Cancelaria Fabricii de Cement și clădire: ●

LUGOȘ, str. Buziașului, vis-à-vis de casa vamei.

● Artefactele mele sunt aranjate cu ●
● cele mai nouă mașini sfărâtoare, ●
● prelucrătoare și lustruitoare de ●
● piatră și întreprind orice lucrări ●
● de pietrărie în granit sau în ●
● piatră de var. Pe comande furnizez ●
● în cel mai scurt timp pietrii și lespezi ●
● de piatră prelucrate. Lucrări de ●
● sculptorie se pregătesc după desem- ●
● nuri cu cea mai mare punctualitate. ●
● Furnizez: bolovani, piatră cioplită, ●
● prund de granit și sfărâmături de ●
● granit pentru prunduire de drum, ●
● precum și la tot felul de lucruri de par- ●
● dositor, pietrii de acoperit și mărginit. ●

Zorger György

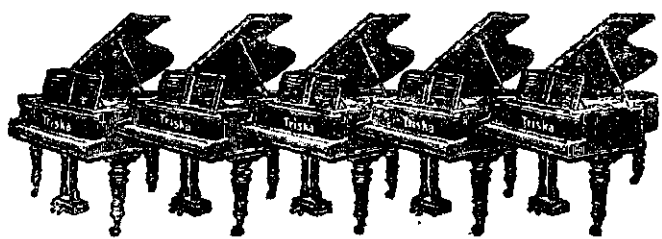
lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca

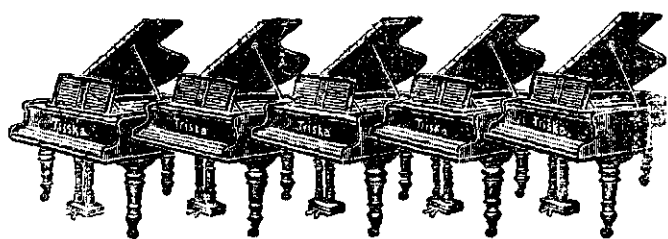
scări, coridoare, cerdacuri, grilaje,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru — rle de metal aranja-
măcelării și căsăpii, — mente pentru biserici
basreliefuri, strungă- — in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

FONDAT LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută
în mod special!

la renumita firmă:

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

≡ **TRISKA J.** ≡

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.
Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile
cele mai avantajoase.

≡ Numai fabricate de prima calitate. ≡

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

Declarație.

În cursul anului 1908 am târguit două pianuri dela firma J. Triska din Cluj și cu amândouă sunt pe deplin satisfăcut. Liniștit pot deci recomanda ori-și-cui firma lui Triska.

Zágon, 18 August 1908.

Nagy Imre
inv. de stat, cantor reform

St. D. J. Triska Cluj.

Pardon, că la șirele D-tale numai acum pot răspunde. Prin aceasta îmi exprim deplina mea îndestulare pentru pianul „Stingle” ce l-am cumpărat dela D-ta pe la începutul anului. Execuția lui adevăratește mai bine pricepera și calificația D-tale specială. Întreprinderea D-tale o recomand cu plăcere tuturor curioșilor mei.

Turda, 31 August 1908. Cu toată stima

Hirsch Bruno.

Firmei J. Triska Cluj.

Cu mulțămită recunosc, că pianul cumpărat dela D-ta, după părerea specialiștilor, în ce privește tonul, execuția, prețul adevăresc soliditatea întreprinderii și toată încrederea față de firma Triska.

Dr. Békésy Károly.

Dlul J. Triska Cluj.

Și după 4 ani pot să-ți scriu, că pianul cumpărat din magazinul D-tale e și azi tot atât de bun, cu tonuri plăcute, ca atunci când l'ai trimis. Cu drept recomand deci fiecăruia să cumpere pian dela D-Ta.

Cu stimă:

Szepsziszentgyörgy. Révay Margit.

P. St. Die!

Eu care sunt specialist în muzică pot zice, că eu pianul cumpărat dela D Ta sunt foarte îndestulat. Are tonuri foarte frumoase și plăcute pentru aceea pot recomanda și și recomand tuturor să cumpere pianuri dela firma J. Triska

Gherla, Cu stimă:

Ioan Beran,
prof. de muzică și cant.

Magazinului de pianuri J. Triska Cluj — Kolozsvár.

Cu bucurie Vă anunț, că pianul cumpărat acum câțiva ani pe deplin mă mulțamește.

Cu deosebită stimă:

Dr. Wachsmann Ede.

On. Die Triska!

Pianul trimis de D-Ta mă satisfăce pe deplin atât ca execuție cât și tonul bun și frumos. Recomand tuturor.

Cu stimă:

Dej, *Madam Gajzágó László.*

St. firme J. Triska, Loco.

Vă anunț, că pianul cumpărat dela D-Voastră din firma Wirth Ferencz (clevul lui Bozendorf) mă mulțamește pe deplin.

Dr. Kenyeres Blasius.

Cu pianul Bösendorfer cumpărat dela firma J. Triska, nu numai eu ci și toți muzicalii cari s'au abătut prin casa mea, am fost foarte mulțumiți. Firma vrednică de toată încrederea o recomand cu toată căldura.

Cluj (Kolozsvár), Cu stimă:

Dr. Höncz,
profesor academic privat.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția eternă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțămăta și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Oróf Mikes Miklós.*

Firmei Triska Cluj

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă serveste spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere.

Korpad,
Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Ujvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu.

On. magazin de plane Triska, Cluj.

Deși cam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu-ți exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e inecceptionabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțamesc, că fără să-l văd și aleg, m'ati satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.*

Firmei Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat compăcerea generală. Vă mulțămim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțamit. Nici după expirarea unui an n'am aflat nici o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint

asesor la sedria orfanală comitatensă.

On. Die Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. teți sunt mulțamiți și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorinței tuturor.

Cu stimă

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.*

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă

Vád. Bécássy.

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neexceptionabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágyosmlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.

O. D. J Triska, Cluj (Kolozivár).

Străformarea pianului meu lung în „Mignon” scurt, ce și-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătatea și trăinicia lui.

Pianiști virtuozși, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțamă și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul Dv. Cu osebătimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.

Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru renovarea pianului meu numit „Bosendorfer”; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru nimic nu se poate deosebi de unul nou. Cunoștințelor mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succese, iar corzile și-au păstrat tonul pe sect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Die Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregzászy” de 40 de ani l'ai dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou.

Cu stimă:

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kuun Géza.

Dlul J. Triska, măiestru de plane Loco.

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparatură l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăvirea speșelor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár

profesor ord. la academia de știință.

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și provederea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datoria când îți exprim mulțamă și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trăinică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godofréd
vice-comit, comit, Beszteroz-Naszód.

F. Stoiber

mănușer

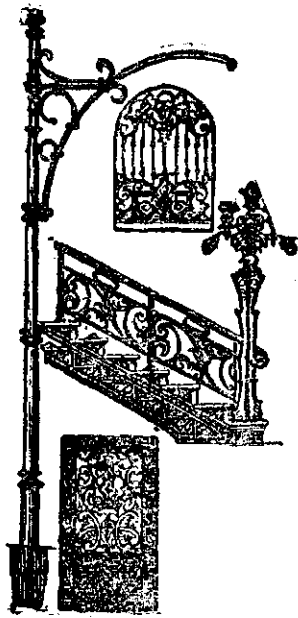
Str. Cisnădiei. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătasă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de femei și rufe. Aparat pentru îndreptarea corpului la copii și fete, cordoane

pentru bărbați, de la cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mășuri de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinute de caucinc pntu călătoria în tren, ciorapi de caucuc, diferite articole igienice de caucino din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate

fiind numai de calitate cea mai bună și — în preferențele cele mai ieftine. — Moașele au prețul redus!

B. Bak Sándor

lăcătar și zidar specialist

Kolozsvár, Malom-u. Nr. 16.

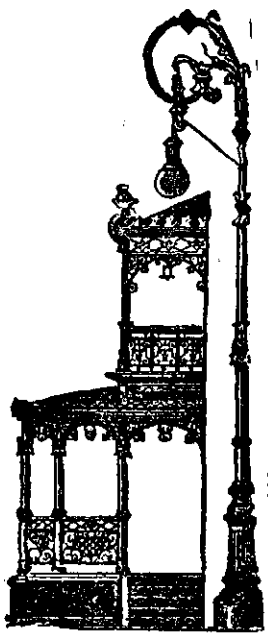
Recomandă

vârteje pentru ferestrii

sistem Sultzberger, sunt cele mai bune, reprezentanță pentru părțile ardelen.

În nou zidita fabrică se execută:

tot-felul de lucrări de lăcătar, fiere pentru zidiri, compoziții de fier, gratii și lucrări specialiste de faur, gratii și lucrări de fier, etc. etc.

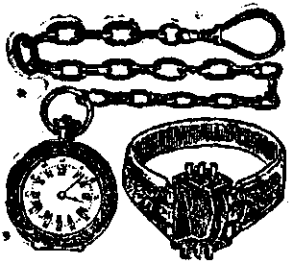
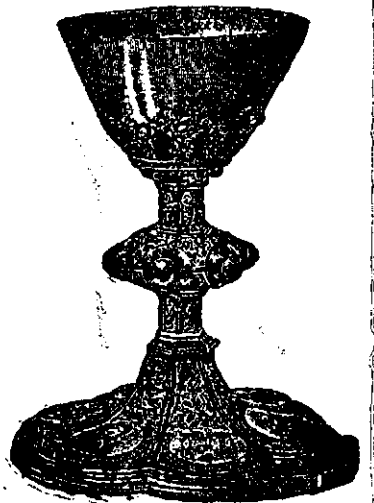

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțatorie p. articlii de sticlă, porcelan și metal; fârfurii și blide înflorate, rame p. lcoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre. Ieftin de tot: Candelabru aurit, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43.— La dorință servește cu catalog gratis și franco.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaergiu

ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

În edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și cari umblă precis.

Ciasornice foarte bune pentru călătorii.

Ciasornice elegante p. tineri.

Ciasornice frumoase, pentru dame.

Cias. deșteptătoare de buzunar în

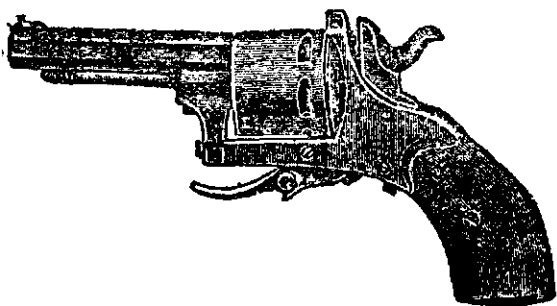
Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc. Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat. Garanția deplină. — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oțel. Cercei cu diamante și diamant și inele. Cercei de aur, inele, brațele, broșete, lanțuri de grumazi și pentru oroloage, amulete.

Totfelul de giuvaere de argint.

Ochelari foarte buni.

Cu plă-tire în rate!

Arme de vânătoare și revolvere

mare asortiment la Ioan Kalenda,

Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.

Telefon în legătură cu Intreg comitatul 245.

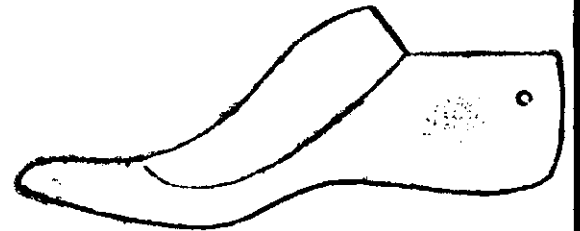
Prima fabrică de calapoade și calupe

(Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár)

Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5.

Recomandă calapoade și calupe foarte bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se pune un pond deosebit.

Comandele din :: provință se execută pe lângă rambursă prompt și cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu excelent.

RIGHTER și ZEPENEU

BISERICA-ALBĂ

pietrari

VÂRȘET

— Szászka-ut 112. —

— Ferencz József-tér 23. —

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

MONUMENTE MORMANTALE

de granit negru svedian, sienit, labrador,

marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

Liferăm din piatrăria proprie tot felul de lucrări de branșa piatrăriei. Depozit de pietrii de hotare.